

WEEK 1

Aantekeningen dinsdag 9 september

Gesprek over Nederland en het leesmateriaal dat Annelore stuurde:

Over artikel van Rashid Novaire, 'Zoldernatie Nederland':

Belangrijke waarneming in het artikel: Warmte ontmoeten in Marokko, maar ook ontdekken dat het in Nederland nog niet zo slecht is. Opvallende uitspraak: "De hang naar psychoanalyse is een manifestatie van het onvermogen intimiteit te ervaren"

Intimiteit is een belangrijk thema in het denken over 'Nederlandje'

Intimiteit = verbondenheid

Gesprek: Over situaties waarbij je allerlei dingen van mensen te horen krijgt die je eigenlijk helemaal niet wil weten (het uitstorten van persoonlijke problemen, mobiele bellers). Mobiele bellers geven je ook een completer beeld van iemand. Toch is er weinig contact; iedereen praat voor zichzelf, wil zijn eigen zegje doen.

Niet-Nederlanders / Afrikanen in de trein: er is contact, terwijl ze elkaar vaak niet aankijken

De poëzie van het groeten:

Frank buigt naar andere zwarte mensen op straat, zij buigen terug. Een stille afspraak: you're here, i'm here.

Weinig fysiek contact bij het groeten, vooral bij mannen

Nederlandse kinderen hebben veel 'freedom of speech'. Opgevoed in direct uitspreken wat ze willen. In België meer respect voor ouderen.

Olivier: Mogelijke beelden in de voorstelling: cultuur-natuur, bomen omhelzen, steeds maar weer douchen (zuiveren), regen, mensen in een (te kleine) kas, de openbaarheid van het persoonlijke, waar vind je nog intimiteit?

Gesprek met Rashid Novaire:

Rashid: Gebrek aan intimiteit zie je in de kunst: het zwijgen aan de eettafel, het elkaar niet kunnen bereiken. In Afrikaanse films zie je daarentegen veel vaker verbondenheid tussen mensen.

Absurd dat mensen niet weten wat ze moeten zeggen bij dood, overlijden, groot verdriet en dan beschrijven hoe ze een half uur hebben zitten denken over wat ze moeten zeggen. Dat is koketteren met je angst, angst om dingen te doen die heel eenvoudig zijn wanneer er intimiteit tussen mensen is.

Er is een gebrek aan lijfelijkheid, aan charme. Je kunt ook een gebaar maken in plaats van veel woorden gebruiken.

Direct zijn leidt vaak tot diepbedroevend, schaamteloos gedrag.

Direct zijn is niet hetzelfde als eerlijkheid. Mensen denken vaak dat ze open zijn, maar zijn het niet. Na extreme eerlijkheid kan vaak intimiteit ontstaan. Conflict is intimiteit.

Iedereen wil zijn zegje doen. Mensen luisteren niet echt naar elkaar.

Over het massale rouwen om Pim Fortuin:

Rashid: Mooi dat zoveel mensen samen rouwen. Ik heb veel oprecht verdriet gezien.

De emoties van een grote massa zijn ook beangstigend.

Het verassende was de hoeveelheid volgelingen, terwijl je niemand sprak die zich vóór hem uitsprak. Bevreemdend: waar komen die mensen opeens vandaan?

Iedereen moet in zijn leven dingen verwerken, draagt veel onverwerkt leed met zich mee. Dat onverwerkte leed ontleedt zich in de identificatie met de dood van een held (zie ook Lady Di).

Er is een groot gebrek aan mythe en mysterie; mensen verlangen daarnaar.

Er is teveel openheid over seksualiteit. Veel bagger op tv.

We proberen het aan te pakken alsof het de normaalste zaak van de wereld is maar dat is het natuurlijk niet.

Er zijn veel vragen, er is veel nieuwsgierigheid. Alles moet maar even gevraagd kunnen worden. Dat is niet altijd zo. Je wilt ook wel eens dingen niet vertellen, of niet op dat moment, of niet aan die persoon.

De druk om dingen normaal te maken.

Rashid is ook trots op Nederland, omdat mensen over voor de handliggende obstakels (bij Pim Fortuyn) kunnen stappen. Mensen krijgen kansen. Misschien ook wel eens te veel kansen; als je semi-open bent en je problemen op tafel legt, dan krijg je meteen heel veel kansen. Als voorbeeld een petitie van geslaagde Marokkanen die zich onrecht aangedaan voelen doordat uitsluitend de rotzooi makende Marokkanen in beeld komen. Terwijl iedereen dagelijks last heeft van die Marokkanen. Het blijft moeilijk om dat uit te spreken, je gaat het al snel afzwakken of vet overdrijven.

Bij veel witte allochtonen is veel onvrede. Die mensen moeten ook de ruimte krijgen, ze worden onderdrukt. Rob Oudkerk met 'kutmarokanen' neemt de mensen in elk geval serieus.

Hij zwakt het probleem niet af, hij probeert niks onder te schoffelen.

Laten we nu eens níet alles aangrijpen om ons gedupeerd te voelen

Veel mensen proberen tolerant te zijn, maar houden zichzelf voor de gek.

Over Marokkaanse intolerantie. Goed dat Hafid Bouazza zich zo duidelijk uitspreekt.

Er is niet voldoende oog voor de prijs die veel meisjes en vrouwen moeten betalen. Ze leren: het goede dat ik ben komt van de familie, dat wat ik verpest is mijn persoonlijke fout.

Dat doet verschrikkelijk veel pijn.

Aantekeningen donderdag 11 september

Improvisatie

Opdracht aan de acteurs: bedenk een Nederlands personages en presenteer dat. Extra opdracht: vertel geen verhalen, houd iets geheim. Het publiek moet het verhaal maken. In de improvisaties wordt steeds een fysieke beperking ingesteld.

Annet, Frank en Manoushka spelen junks, wanhopig wachtend op een dealer. Figuren aan de zelfkant van de samenleving.

Totale verstillings: Annet beweegt een hand, Frank beweegt alleen zijn ogen.

Manoushka wijdbreus op een kruk, een verleidelijke maar ook waanzinnig/gestoorde vrouw.

WEEK 2

Aantekeningen maandag 15 september

Gesprek

Mogelijk beeld voor de voorstelling: een huis van menselijk afval, mensen die je niet kan gebruiken

Mogelijk te gebruiken lied: Holderdebolder, we hebben een koe op zolder (Thomas)

Artikel: Een bruine boterham met kaas (kort)

Interessant om de voorstelling mee te beginnen: Nederland bestaat niet.

Artikel in NRC (Jaap): Nederland in een identiteitscrisis, de burger is consument geworden, is klant bij de overheid. De Hollandse nuchterheid is verdwenen, we zijn een emotioneel volk nu. De betuttelende overheid: affiches over rommel in de vuilnisbak gooien, niet vloeken, niet teveel alcohol. Affiches verzamelen voor in foyer?

Improvisaties

Opdracht: Mijmeringen over Nederland

Thomas vertelt mijmerend, verdrietig, denkend met zijn hand onder zijn hoofd over zijn gevoel voor Nederland. Vroeger was hij trots, nu weet hij het niet meer zo goed. Steden waar hij zich wel en niet thuis voelt. Rotterdam is een windgat waar je al helemaal geen gemeenschappelijke deler meer kan benoemen. Hij gelooft best wel in het socialisme, "al weet ik er dan ook weer net te weinig van om dat hard te maken". Idealisme is misschien wel heel "Amsterdam-Zuidachtig". Hij had een vriendinnetje uit 'middenstandersmilieu': "ik dacht wat is dat nou weer voor iets".

Hand onder zijn hoofd gaat een eigen leven leiden.

Jaap brengt Nederland in kaart: provincies, steden.

"De eerste tiet op tv. Relletjes."

"In woonde toen in een heel ander land."

"Prachtig: dijken die het water bij elkaar houden, koeien, kikkers."

"We zijn zompige moerasbewoners."

"Ritselland."

Frank probeert Nederlands te praten: we moeten Europees denken.

17 jaar in Nederland, spreekt geen Nederlands. "I embrace being the outsider"

Scènes waarbij één van de twee geen Nederlands spreekt:

Annette/Jaap: totaal geen communicatie. Jaap heeft Annette uit Indonesië gehaald.

Praten wordt als heel belangrijk gezien, alsof je anders niet weet wat/wie iemand is.

Thomas en Jaap bespreken relatieproblemen aan een tafel. Frank zit in het midden en volgt/kijkt. De hele groep bespreekt relatieproblemen, heel dicht op elkaar aan één tafel. In het ontspannen zijn, verstilling, stiltes, nadenken over, ontstaat iets dat raakt aan intimiteit. De groep praat over relaties, maar nu met afstand. Afscheid nemen alsof het gezellig was maar weten dat je voorlopig geen contact zoekt. Uitstelgedrag: uitrekken en zeggen dat je gaat (Manoushka).

Aantekeningen dinsdag 16 september

Improvisaties

Mijmeringen over Nederland:

Opdracht: Manoushka is een kuttrut op een stepje. Thomas haar kutvriendje. Pure verveling.

Hele groep: 30 minuten negatieve energie (blijkt lastig, om vrijwel niks te doen)

Hele groep: aftasten hoe extreem rechts de ander is.

"Ik heb het niet zo op koriander."

"Ze eten wat ze vinden. Ze kunnen niet anders. Ze weten niet beter."

"Vertraging op school, de kinderen, door die anderen die ook mee moeten komen."

Die anderen."

Buitenlandse personages:

Igor uit Hongarije (Thomas): "Lasser". "Bij Rekon". Woont in IJmuiden. Kreeg een huisje via Klaasjan. De wereld bestaat uit Rekon.

Eerst is alles leuk. Vervolgens gespeeld met angst, boosheid, onredelijkheid. Het wordt onaangenaam. Hij wordt steeds meer anti-Nederlands. We vinden hem niet meer sympathiek.

De buitenlander die raaskalt over Nederland, die anti-Nederlands is.

Door de uitvergroting van het personage of de situatie worden de vooroordelen die we hebben zichtbaar.

Jaap is een hooghartige Fransman: Nederland heeft geen cultuur. Stelletje boerse barbaren zijn we. Het is helemaal niks, Nederland.

Frank is 'a merchant from Ruanda'. Jaap speelt de intake-beambte, spreekt Engels op z'n Nederlands, man van de regeltjes. Ook hier weer de uitvergroting, van Franks verhaal. Drie jaar gelopen door Afrika om naar hier te komen. Johan de Boer (jaap) gaat hem helpen, toch? Eeuwenlang hebben de westerlingen alles van Afrika gepakt, nu komt hij zijn deel halen.

Aantekeningen 17 september

Gesprek

N.a.v. het failliet van de verzorgingsstaat. De lijn die de overheid inzet is: minder afhankelijk van de overheid, meer zelf je best doen. Diverse meningen:

- De overheid is hypocriet en tegenstrijdig, zegt tegen zieken en zwakken: doe maar burger, neem je eigen verantwoordelijkheid; ondertussen wil zij op ethisch gebied de normen en waarden bepalen.
- We zijn toch geen mongolen, ik neem elke dag mijn eigen verantwoordelijkheid
- De verzorgingsstaat is er niet om mensen te vrijwaren van werk waar ze geen zin in hebben. WW-uitkering voor acteurs is een (verworven) recht <> is heel prettig, maar als iemand zou zeggen dat is onrechtvaardig dan zou ik daar niet zo snel iets tegenin kunnen brengen.

Is de verzorgingsstaat een goed systeem? Verschillende meningen: er zijn mensen die er misbruik van maken <> mensen willen meestal graag werken, maar er is niet altijd werk.

Opa denkt: al dat acteren, dat wordt betaald van mijn belastingcenten.

Alles wordt betaald van belastingcenten.

Acteurs/kunstenaars zijn bevoorrecht.

We hebben het allemaal goed. Toch zijn veel mensen ongelukkig, ze willen meer. Ze willen dat wat anderen hebben. Waar hebben we het dan over?

Wat is er aan de hand bij een groot deel van de Nederlandse bevolking?

Waarom gingen de mensen *en masse* de straat op voor Pim Fortuyn?

Mensen zijn bang, ze maken zich zorgen over de staat van het onderwijs en de zorg.

Pessimisme en optimisme over de toekomst hangt sterk samen met de bewegingen in de economie. Zie ook het doemdenken van de jaren '80.

De onderlaag is de lul. Daar is het te halen. Die zijn het minst weerbaar.

Hoe staat het met het solidariteitsgevoel voor medemensen?

Mijn hart is ok, maar kom niet te diep in mijn portemonnee.

Olivier:

De voorstelling gaat over het duistere, donkere in ons mensen.

Zelfkant (verschillende interpretaties van dit woord: mensen die het helemaal niet meer redden, zwervers, daklozen, junks, of de donkere kant die in ieder mens zit).

Wij denken heel graag beschaafd over onszelf.

Wij zijn niet gastvrij.

Iedereen herkent het gegeven van de donkere kant, het andere duistere, en verlangt er misschien naar.

Het citaat over Artaud lijkt de discussie tot nu toe samen te vatten.

Betreffende de 'zogenaamd onbegrijpelijke misdaden' uit het citaat: we snappen er niks van, van mensen die worden neergeschoten omdat ze toevallig een sneeuwbal op de verkeerde plek en de verkeerde tijd gooiden. We snappen er helemaal niks van.

Angst voor het conflict. Angst voor de vreemdeling.

Mensen zien niet wat ze hebben. Ze zijn ondanks de welvaart ongelukkig. Het gaat dus blijkbaar niet om geld. Waar dan wel om?

Mensen zijn onverzadigbaar. Je wilt iets hebben, je bent daarom bang van de ander die dat ook wil hebben. We zijn steeds met onszelf bezig. We willen onszelf veranderen. We willen ons leven verbeteren. Ik, ik, ik, ik moet mezelf, mijn leven verbeteren.

Zijn we rijk?

Het is een luxe om je met jezelf bezig te houden (schijnluxe) <> We zijn rijk omdat we de mogelijkheden hebben om te doen wat we graag willen doen, om een opleiding te volgen, een baan te zoeken die je graag wil doen. Je hoeft niet per sé rijk te zijn om kansen te krijgen. Immigranten komen hier vanwege die mogelijkheden. Wij ontnemen ze die kansen.

Er is veel wantrouwen.

We denken dat we aan de frontlinie van de vooruitgang staan. Daarom zijn/waren we ook zo terughoudend in het kritisch kijken naar negatief gedrag van allochtonen: het moest allemaal kunnen, je wilde tolerant zijn, we hadden begrip voor andere culturen.

Het vooruitgangdenken maakt ook dat we in paniek raken wanneer Zalm, Balkenende & Co roepen dat we achter raken, met de kenniseconomie, met innovaties. Wat is er zo erg aan achter lopen?

Zijn we wel vrij?

We vergelijken ons voortdurend met anderen. Continu.

Dit behelst onvrijheid in mensen.

De film Made in Britain: hoofdpersoon doet/zegt wat hij wil, is daarin eerlijk, de rest is laf. In eerlijkheid zit vrijheid, maar het kan ook destructief zijn.

Het andere, duistere in onszelf.

Olivier noemt de improvisatie van Thomas/Igor: "Open your hart, give me your love."

Daar gaat het om, dat is wat de behoefte van mensen is.

Mensen aan de zelfkant zijn confronterend. Dat levert vaak gedachten op als: ga toch werken; je voor kunnen stellen hoe het voelt - het afglijden en jezelf daar niet of nauwelijks in kunnen stoppen; wat een verval, dat moet maar weg.

Als je het werkelijk weg zou kunnen doen, wat dan? Dat is geen oplossing.

Machteloosheid: elke dag een gulden geven aan dezelfde junk lost ook niks op.

Het menselijk falen doet pijn aan de ogen. Het is verwarrend. Moet ik die vrouw niet thuis bij mij onder de douche zetten? Dat lost niks op. Het maakt ook agressief. Je wilt niet lastig gevallen worden. Tegelijkertijd: ik wil/mag niet zo denken, dat maakt het weer heel verwarrend. Clochards in Frankrijk: het maakt depressief, het trekt je naar beneden.

Het volk is vet rechts geworden vanwege het te linkse gedogende beleid.

Vanwege het idee dat we het zo goed deden zijn alle problemen met fluwelen handschoenen aangepakt.

"Laten we proberen niet te oordelen." Oordelen of veroordelen? In je keuzes zit altijd een oordeel. Belangrijk is om jezelf geen censuur op te leggen tijdens de repetities.

Ook een interessante invalshoek voor de voorstelling: Het gaat goed met Nederland!

En het gaat alleen maar beter.

Prachtig, vredig, paradijselijk land.

Wat is het essentiële dat we missen?

Zonder angst leven.

Waarom maakt die junk ons bang?

Idee voor de voorstelling: transformatie van een normaal personage naar het andere, duistere personage. Die duistere kant hoort bij ons. Die kun je niet weg doen.

Praten over geweld? Elders in de wereld is het veel erger. Waar hebben we het over?

Maar vanuit die houding kun je niks zeggen over het kind-met-de-sneeuwbal. Je kunt niet blijven vergelijken. Het neemt niet weg dat het erg is wat er in Nederland gebeurt.

Hoe maak je iets duidelijk aan het publiek? Je kunt mensen voorschotelen dat het erg is dat het gebeurt, dan denkt iedereen: "O ja, dat is erg". Maar als je zegt: "Het is helemaal niet zo erg wat er gebeurt", dan gaan mensen nadenken: "Is dat zo? Of is het wel erg? Wat vind ik erg?"

Pim Fortuyn voor/tegen.

Massale reactie van Fortuyn-stemmers, daar zijn veel mensen erg van geschrokken.

Wel gezond voor de politiek. Mensen zijn meer gaan nadenken over de rol van de politiek.

Jammer dat hij niet heeft laten kunnen zien dat hij zijn beloftes (niet) waar kan maken.

Pim was een product. Iets dat je in huis kan halen.

Abou Jajah: een soort Pim als het gaat om het kanaliseren van onvrede, maar dan de andere kant op.

LPF-stemmers. De rancune die ineens naar boven kwam. Een rancuneus soort mensen kwam naar voren. Een kleine groep mensen die zich overigens ten allen tijde in de hoek gezet voelt. Die een blinde haat koestert tegenover 'hunnie daaro'.

Alles kan en mag ineens gezegd worden. Hoe ver gaat dat?

Gedachten zijn schuldeloos.

Het zeggen, dat is wat anders.

Eindelijk mag je zeggen wat je denkt. Is dat dan democratie? Is dat vrijheid?

Het betekent tegelijkertijd dat je niet meer nadenkt.

Ayaan Hirshi Ali mag niet zeggen dat in haar ogen Mohammed een perverse tiran is, terwijl 30 jaar geleden Gerard Reve mocht dromen dat hij het deed met God in de vorm van een ezel.

Mensen kunnen hun onvrede beter boven de grond uiten, dan ondergronds.

Oproepen tot geweld en haat mag niet, maar verder moet je alles kunnen zeggen.

Wat behelst dan de onvrede? Waarom zijn we ongelukkig?

Geen angst voor een ander geloof, maar wel beangstigend dat er over dat andere geloof niet gesproken kan worden. Dat wordt al snel als discriminatie of gebrek aan respect betiteld.

Allochtonen zouden zich ook wel eens meer mogen uitspreken. Er is geen dialoog.

De voorstelling Aisha gaat niet door. Niemand zegt wat, het wordt weggemoffeld.

Er kunnen geen botte grappen gemaakt worden. Teken dat het nog niet echt geaccepteerd is.

Blij dat het geloof minder belangrijk is geworden?

Ja: geeft vrijheid.

Nee: we missen richting, we zijn stuurloos.

We hebben gebrek aan rituelen.

Improvisaties 17 en 18 september

Twee LPF-ers in gesprek:

"Leuk die andere cultuur, restaurantjes, maar met mate. Ik moet er wel wat aan hebben."

"Een teveel aan allochtonen, dat is zand in de machine, het vertraagt."

"Communiceren gaat ook traag. Het lukt uiteindelijk wel, maar toch."

Twee LPF-ers in gesprek, met rancune, door iedereen (de overheid) in de steek gelaten.

Heel redelijk gesproken, overtuigd van het eigen gelijk, zichzelf serieus nemend.

"Voor ons is er geen plek meer in Amsterdam, alle huizen gaan naar de allochtonen."

"Ik leef mijn hele leven al hier, ik werk hard, ik krijg er niks voor terug."

Frank tegenover Manoushka: dominant, intimiderend, creepy guy.

Het cliché bevestigen, fysiek gemaakt. De lichaamstaal wordt een soort dans.

Opdracht: Manoushka gaat mee, 10 minuten giechelen, dansen. Het wordt spannend: ga je niet te ver, giechelend meisje? Ze wordt een doorgedraaid Feestbeest. Ze weet niet goed meer wat ze doet. De vervelende kant ervan: lachend, bijna jankend, hysterisch.

Frank over omgekeerde discriminatie. Vrouw in café: "Is your dick black?"

Waarom zegt de barman nooit: "Leave that man alone?"

3 maal: "Dus jij komt gewoon even langs om kennis te maken?"

Zomaar? Je dacht, ik ga even een hand geven.

Je kwam je gewoon even voorstellen.

Je kwam langs om je aan mij voor te stellen.

Zomaar. Je dacht, ik ga even langs."

1. Gespeeld vanuit wantrouwen. Wantrouwen in jezelf, zonder reden, paranoia.

Niet het conflict uitspelen met de ander, maar het wantrouwen in jezelf opzoeken.

2. Gespeeld vanuit ongelooft. Hoe kan het dat iemand zich voor mij interesseert?

Zachtheid, eenzaamheid, een soort beginnende verliefdheid.

Strijd bij de ander: meegaan of verzet? Die strijd spelen.

3. Gespeeld vanuit casual talk versus de taal van het lichaam. Verlangen naar intimiteit.

Het herhalen van steeds dezelfde zin, in een verder lege ruimte. Dat vult de ruimte.

Door de uitvergroting ga je van het realisme weg, maar zeg je juist wel iets over de realiteit.

Met woorden kun je heel veel uitdrukken. Maar het lichaam vertelt wat mensen verlangen.

Weinig praten geeft zicht op de binnenwereld van mensen.

De basis voor improvisaties: zoeken naar een concentratie, in jezelf en op elkaar. Van daaruit gaan spelen.

Aantekeningen 19 september

Improvisatie

Personages terughalen:

Dansen: Frank-Manoushka (party-animal) / Frank- Anette (dweil)

Manoushka: ronddraaien op een kruk 10 minuten, dan gaan lopen en lachen.
Lachen zonder te stoppen af en toe iets zeggen over asielzoekers, vreemdelingen
Jezelf weggooien in de feestvreugde. Triest en tegelijkertijd ook fijn om naar te kijken.

Jaap: mijmeringen met een groot Geert Mak gehalte. Eerst sjaggerijinig:

"kledder turf zout nat
vieze aargh vis lijkluucht
zieke koeien
alles zuigt
het is rot gas
schimmel komt omhoog kruipen
nog even en de schimmel zit in je kop
op de botten van de dieren loop je, te schaatsen"

Met dit drekgevoel mijmeringen over Holland: "Nederlandsche Aardoliemaatschappij.
Koningin Wilhelmina, Piet Hein"

"kleinzielige fantasieloze betweterige wereldvreemde op zich zelf gerichte kleinheid"
Vervolgens lachend om dezelfde mijmeringen (ach, ze weten het ook niet beter)
de illusie dat je gezellig iets kan regelen; alles ondervangen, regelen, bedisselen en vervolgens
de regels niet naleven omdat het zo zielig is.
De klagende Nederlander die klaagt over klagende Nederlanders

Thomas: Igor (alternatieve naam: Jensi). Stelt zich voor, moet terug naar Hongarije
serieus spelen, niet grappig doen.
Annet als zijn vrouw, kijkt aandachtig naar het publiek, stemming is moeilijk te peilen:
afstandelijk, boos, wantrouwend, verontwaardigd?

Annet: Erica aus Deutschland. De laatste vreemdeling. Schaamte: belangrijke emotie.
Wat wil je dan nog van mij?

Personages op een rij: Igor, Erica, arrogante Fransman. Afwisselend tekst.

Afsluitend gesprek

Na alle depressieve zwartgalligheid heerst er van diverse kanten de behoefte aan schoonheid,
poëzie, troost, licht. Vertellen waarom het leven mooi is. Idee: ieders individuele reactie in de
voorstelling opnemen?

Veel aandacht voor de Nederlandse identiteit in de media. Moeten we niet nog een stap
vooruit kijken? Wat komt er na de emotionele noodlanding?

Troost zit in het tonen dat iets is wat het is.

Daar komen de duistere kant en de acceptatie (van die duistere kant of de situatie) samen.

Katharsis: zuivering door mede-lijden

WEEK 3

Aantekeningen maandag 22 september

Bespreking

Beeld: het decor wordt een afgebrand bos, boven in het bos is het licht, onderin donker.

Frank als guard, wilde, sauvage; beheerder van het bos. Nederlanders dalen af in het bos.

Olivier wil daarnaast improviseren met een doods-kist (Nederland begraven).

Bos, doods-kist: zware symboliek.

Dat is nodig om je ergens toe te kunnen verhouden. Naast de situatie an sich (verdwaald zijn, mythisch bos, picknicken) biedt dat ook ruimte voor meer spirituele vragen: Hoe verhouden we ons tot leven en dood in Nederland?

Mogelijke objecten: tv - witte sportkleding - koekoeksklokken

Improvisatie

Opricht: "ik ben verliefd op je / ik hou van je".

Concentratie op elkaar, vanuit 1 zin een dialoog opstarten.

Jaap-Manoushka, Jaap in kleermakerszit op de stoel. Tekst blijft lastig.

Vanuit "kom je zomaar even langs om je voor te stellen" (Annet-Jaap) naar je kapot schrikken. Dat uitvergroten, uit het realisme trekken. Vervolgens "ik hou van je" en je kapot schrikken. Wisselende combinaties van acteurs.

Frank - Manoushka:

- zonder woorden opeens schrikken

- na 'ik hou van je'

- heel klein schrikken en snel weer herstellen

- strelen/omhelzen met telkens schrik en snel herstel, zonder reden of logica

- intieme dialoog en fysiek groot schrikken

(schrik lijkt de onderstroom van de personages weer te geven)

5 x zoeken naar geluk

5 x je fijn voelen

5 x hoe mooi Nederland is (kort)

Improvisatie: lachen

Iedereen voelt zich goed. 5 mensen in een ruimte, korte ontmoetingen, spelletjes, veel gelach.

Iedereen wordt een beetje Manoushka-feestbeest-achtig.

Allemaal op de vloer en de slappe lach, minstens 10 minuten. Kleine korte lachjes,

voorbeelden van lachjes uit de Nederlandse samenleving. Soms heel rustig na elkaar, dan

plotseling weer lachsalvo's. Een dialoog in het lachen, mensen reageren op elkaar.

Lachen met tekst, tekst raakt ondergedompeld in het lachen.

Improvisatie: stelletje in het Vondelpark (Manoushka - Thomas)

Ongewenste intimiteit in het Vondelpark: kleffe stelletjes die doen alsof het park van hen is.

Genant. Een gabber/house-stel, verveeld. Uit verveling gaan ze tongzoenen, elkaar aflebben.

Variaties: kief in slow motion; tongzoenen zonder elkaar aan te raken.

Gestileerd: verveeld het publiek aankijken, kleffe zoen, vervolgens weer verveling. Door de herhaling lijken ze in een eigen wereld te verkeren, de buitenwereld is vergeten.

Het terloops omgaan, zonder veel bewustzijn, met iets dat eigenlijk intiem is.

Mechaniek van de intimiteit.

Aantekeningen dinsdag 23 september

De repetitiebomen zijn gearriveerd.

Improvisatie

Bos: associaties met mythe en sprookjes (is al eerder aan de orde geweest). De voorstelling laat een sprookje zien, een fantasie, waarin realistische dingen gebeuren.

Frank zit in het bos: guard, gatekeeper, wilde, sauvage. Inapproachable.

Manoushka als verwend trutje, ze moet iets van die man, maar ze heeft er geen zin in, getsie.

Annet op fietsje kijkt tv. Beiden in witte sportkleding.

Als Franks personage naar de anderen kijkt als 'wat kom je doen in mijn wereld', 'de westerlingen hebben ons zwarten eerst naar het westen gehaald en nu komen ze naar me toe, de omgekeerde wereld' dan is dat een mooie tegenstelling met het idee van de (nobele) wilde. Frank vertegenwoordigt ons (cliché) beeld van zwarte mensen.

Met Thomas en Jaap erbij: vier witgeklede mensen (sportkleding, tennis-outfit, blank) in het bos.

Daar zit Frank. Met geweer.

Ze weten niet wat ze met hem moeten, wat ze met elkaar moeten. Frank links, Thomas, Manoushka en Annet op een rij, Jaap komt erbij met fiets aan de hand, met een air van waar-is-het-probleem-dat-zullen-we-eens-even-gaan-oplossen. Frank is onverstoort, de rest ongemakkelijk.

Het beeld levert veel associaties: wit-blank, cultuur-natuur, westers-oosters, westerlingen die niet weten wat ze met het ongewone, niet-bekende, niet-geregelde, duistere aanmoeten.

Frank is hun totaal vreemd. Annet gooit een propje: kijken of hij beweegt. Er wordt óver Frank gesproken ("weet je al hoe hij heet"), er wordt steun gezocht in de groep, bij de soortgenoten. Er is afstand maar ook nieuwsgierigheid.

Dansen met Frank is 'the passage to leave'. Het dansen gaat houterig, stijf, met schrik: het niet weten wat de regels zijn. Ook hier weer veel associaties, o.a. Benetton, Clockwork Orange.

De aanwezigheid van de bomen maakt het improviseren makkelijker, want de situatie waarin je verkeert is duidelijker. Elke nieuwe binnenkomst in het bos is een spannend moment.

Opdracht: Jaap moet iets van Frank, maar weet niet wat. Frank is een 'zelfkant negro'.

Het zoeken van Jaap naar informatie doet denken aan het spelen van een game.

Frank: What do you want? Who let you in, who sent you here?

(betekenisvolle zinnen, lijken over het leven zelf te gaan)

Opdracht: Erica aus Deutschland

Erica stelt zich voor: Ich bin Erica. Frank: I know.

Erica stelt zich meerdere keren voor, onder meer zingend.

Opdracht: Jaap en Annet ontmoeting/date in het bos.

Ze willen weten wat intimiteit is, maar kennen het niet.

Toenadering is ongemakkelijk, wordt uitgesteld door het opvouwen van kleding.

Ze zitten naast elkaar op een picknickkleedje.

Jaap kijkt weg, Annet kijkt naar Jaap: 2 hoofden kijken naar rechts.

Veel varianten:

- in plaats van te vrijen / intimiteit te ontdekken erover praten: je hebt leuke voeten, jij hebt mooie tieten.
- fysieke toenadering die steeds wordt onderbroken: "nou de kop is eraf", een botsing van 2 hoofden, "leuk he", houterig omtollen
- intieme, lieve vrij-scène
- verkrachting
- sm-scène, ook verbaal, geil worden van schelden: gore teef, kutwif, dikke lul

Opdracht: Homo's in het bos, Jaap en Thomas, Jaap zoekt iemand die hem wil pijpen.

Homo's in het bos bekijken en begluren elkaar, angstig en geil tegelijkertijd.

Met Frank erbij: Thomas als 'maagd' wordt gestreeld, uitgekleet. Frank is de meest ervarene, Jaap de hetero die nieuwsgierig is naar de homo-scene.

5 x verleidelijk bij een boom staan

Opdracht: Annet en Manoushka en de vleeschelijke liefde.

Afwisselend teder, kitsch, intiem, porno. Jeff Koons-associaties.

Bespreking

Conclusie van de dag: een doorbaak. Het bos biedt heel veel mogelijkheden, ineens wordt het kader duidelijk waarin improvisaties van vorige weken een plaats kunnen vinden. De witte kleding van de 'blanken' is ook een sterk beeld, mede in contrast met Frank.

Aantekeningen woensdag 24 september

Improvisatie

Vier blanken in het bos. Wat moeten ze met elkaar? Onderling wantrouwen, dat overigens niet uitgesproken wordt. De conversatie blijft beleefd. Af en toe een handeling, af en toe een zin ("Zo, allemaal natuurliefhebbers?"): leegte. Het heeft ook iets dierlijks: iedereen verdedigt zijn eigen plek.

Jaap, Thomas en fiets: "Is er iets kapot of zo?" Met alleen deze zin wordt wantrouwen en agressie uitgespeeld. "Die fiets is goed" "Dus hij is kapot" "Die fiets is goed". Thomas wordt een eng mannetje, met zachte dreigende stem en vervolgens een agressieveling.

Focus op het thema agressie, o.a. agressie in verkeer/op straat.

Scheldkanonnades over en weer. Hoe laat je het schelden in je lichaam zien?

Bij Thomas: als een headbanger en rockgitarist in één, veel met armen en benen, naar de grond gericht, op de tenen staan.

Bij Jaap: in elkaar gekrompen, verwrongen, vanuit zijn buik/maag/bekken, stampen
Zonder woorden / een dans: wegduwen, stampen, spugen, kotsen, gebaren die walging uitdrukken.

Als het schelden zo in het lichaam te zien is, zie je het probleem bij degene die scheldt: die heeft vooral een probleem met zichzelf.

Conclusie: Pas bij de uitvergroting ga je de mensen op straat (de agressie op straat) zien.

Manoushka en Annet: ook hier het schelden doorzetten in het lichaam.

Manoushka: kromgetrokken, bekken gekanteld, gekromde armen

Annet: grommend, graaiend wezen, veel hak- en graafbewegingen bij de grond.

De bewegingen leeg laten lopen alsof een band leegloopt.

Op de grond, oprichten, schelden bereikt een climax en je loopt weer leeg.

De climax wordt steeds kleiner. Twee lelijke bloemen die open en weer dichtgaan.

Twee gekken, twee heksen, twee bosgeesten?

Manoushka, Annet en fiets: "Zal ik er even naar kijken"

Onderdrukt wantrouwen en haat, ook weer lichamelijk gemaakt: kont naar achteren, zwiepend beweging naar voren.

Twee pratende lichamen: één 'ik wil je helpen, de ander 'ik heb je niet nodig'

Op zoek naar vervreemding tussen lichaam en tekst.

Agressie.

Olivier: Vaak is er geen reden voor agressie.

Kleine irritatie, grove taal (die in geen verhouding staat tot de irritatie).

Lage frustratiedrempel. Daarnaast ook grof geweld vanuit onverschilligheid. Jochies die de metro aftuigen zonder een spier te verrekken. Intimidatie.

Opdracht Jaap/Thomas: Botsing, de één zegt "sorry" de ander scheldt hem verrot.

Dit oogt opvallend genoeg als een heel realistische situatie.

Gestileerd door de tijd wat uit te rekken: botsing, oogcontact, sorry, stilte, (besluit), scheldpartij. Jaap komt na het schelden nog een keer terug om te laten zien dat 'het menens' is.

Thomas staat hierbij te 'dansen' in het bos, hij zwaait wat met zijn armen en is blij.

Jaap rent achter Thomas aan: sorry <> schelden (diverse combinaties, deze wordt als sterkst ervaren). Enigszins bizar, grotesk. Het leven als een tekenfilm.

Annet/Manoushka scheldpartij en rondjes: "vuile kut".

"Vuile kut" als lief kinderliedje, als aria, als Idols-contest, als Wim-Sonneveld-chanson.

'O schele mongool / neuken dat doe je zo

Pomp hem er lekker in / dan krijgt ze vanzelf wel zin' en variaties.

Door de lievige toon ga je je afvragen wat er eigenlijk gezongen wordt.

Diezelfde vraag stel je eigenlijk jezelf als je op straat uitgescholden wordt, het lievige liedje is een vertaling van die situatie.

Aantekeningen donderdag 25 september

Improvisatie

Opdracht: relatieconflict

Annet/Jaap: het beëindigen van een relatieconflict.

Zoeken naar de stilte die ontstaat waarin je niet meer zo goed weet wat je moet zeggen.

Heeft ook te maken met intimiteit.

Thomas/Manoushka: conflict vanwege hond Billy.

Manoushka zoekt Billy, die is ergens in het bos. Thomas is jaloers, Billy krijgt meer aandacht dan hij. Billy gaat mee onder de douche en mee in bed, Thomas wil Manoushka ook wel eens voor zichzelf alleen:

"Billy, billy, billy, billy, billy. Ik vind het gewoon smerig."

"Billy voelt dat."

"Billy is voor mij gewoon een grote cavia"

Thomas en Manoushka tegenover elkaar, roerloos, verwoed kauwgom kauwend. Manoushka moet beloven wat minder alles met Billy te doen, maar heeft het moeilijk. Erg moeilijk:

"Ik hou gewoon vet veel van je. Ik ben een dierenvriend gewoon."

Manoushka wordt zenuwachtig:

"Maar op de bank, daar mag Billy er wel bij?"

"Ja. Maar als we een pornootje gaan kijken, dan natuurlijk niet."

"En af en toe een lik?"

"Ja. Wel even wassen."

"Ik vind het zo vet lief man."

"Ah, kom op."

"Je moet me effe vasthouden"

"Kappen nou."

"Hou me effe vast."

"Ja, ja, ja, ok, kappen nou."

Jaap/Manoushka. Jaap scheldt Manoushka helemaal verrot omdat ze het heeft gewaagd haar moeder uit te nodigen voor het weekend. Ze durft bijna niks te zeggen, is kwetsbaar, en als ze iets zegt wordt ze bulderend door Jaap overtroefd. Gaat richting huiselijk geweld.

"Wat gaan wij nou voortaan doen?"

"Lief zijn en nadenken."

In dezelfde energie verwijt Jaap vervolgens Manoushka dat ze niet over haar gevoelens kan praten. Dit keer dus de man die alle gevoelens op tafel wil hebben (of: alsof we in een tijd leven waarom alles draait om gevoel). Ze gaan picknicken in het bos. Jaap staat enigszins hopeloos naast het kleedje naar Manouska te kijken, die van de zon geniet.

Het gesprek gaat met uitbarstingen: "Praat! Wat vóel je nou?"

Het is vooral het probleem van Jaap (een vorm van afhankelijkheid).

Door de energie/emotie van de eerste scène te verplaatsen naar deze gevoelskwestie-scène kan vervreemding ontstaan.

Jaap/Manoushka: twee mensen in een relatie die hun eigenwaarde van de ander laten afhangen.

Het relatieconflict is een vorm om de donkere kant van de mensen te laten zien.

In het bos komen ze de zware, moeilijke kant van liefde en relaties tegen, dat wat je normaal gesproken liever uit de weg gaat.

In de scènes is concentratie op elkaar heel belangrijk. In vrijwel alle scènes is er een conflict maar is er ook liefde tussen mensen (anders had je waarschijnlijk geen conflict).

Terughalen: Frank, de sauvage in het bos, 'terrified look', 'street person' tegenover de ongemakkelijkheid van de witten. Bij vlagen begeleid door het Requiem van Mozart. Frank gaat verhalen vertellen (listen to my story man), over zijn 3 jaar durende tocht naar Europa, verhalen over de Elephant & Ant, over een vogel die wat later dan normaal naar het zuiden vliegt en daar een wisse dood sterft door de ontmoeting met een kat. Afrikaanse, wijze natuurverhalen.

"When it comes down to it, this is what it is all about. It's as simple as nature. Like the birds, flying to the south. You call it migration. We call it living."

Thomas ligt te luisteren en valt in slaap.

Dit in slaap vallen is een manier om het cliché van de zwarte (als vreemde, donkere, outsider) te doorbreken

Frank: "You think you know but you don't know. You talk about discovery of new worlds. There's nothing new. It was always there. You are the one that's new. You brought all the nice spices back to the Netherlands. Cause all you had is potatoes. There is no place in the world where we deny you entrance. Centuries and centuries you walked to our shores. We welcomed you with open arms. You took our spices, gold, silver, you became rich. Now we come to you, to share of the richness. And you say 'You can't come in'."

Aantekeningen vrijdag 26 september

Improvisatie

Opdracht: Nederland begraven

Gestuntel met de doodskist: waar moeten we naar toe, overleg 'onder' de kist, plaatswisselingen.

Uiteindelijk gaan de 2 heren er met de kist vandoor, de 2 dames staan vertwijfeld te kijken.

Met koffie en cake bij de kist. Frank als service-manager van het mortuarium/crematorium.

Er wordt weinig gesproken, elke houding, elk geluid wordt betekenisvol.

Theelepeltjes tegen het kopje, een stukje cake op een vork die halverwege in de lucht blijft hangen. Gebakkelei over de bloemen. "Even een sigaretje roken, hoor". "Als iemand het een klootzak vond ben jij het". Sommigen rouwen oprecht, voor anderen betekent het niet zoveel.

Belangrijk voor improvisatie: iedereen moet zijn eigen lijn inzetten en blijven volgen.

Situatie biedt mogelijkheid verschillende emoties, en tot schakelen: van oprecht verdriet tot 'wat doe ik hier'.

Varianten:

- spelen met onderling wantrouwen.
- beurtelings verdriet (opbouw-afbouw), de rest kijkt toe maar doet verder niks
- op zware fluistertoon een mop vertellen
- relatieconflict, dit loopt totaal uit de hand, vette schreeuw- en scheldpartij

Over de dood zelf wordt niet gesproken.

We nemen afscheid van Nederland zoals het was. Zoals we dachten dat het was.

Bespreking

Concluderend: de begrafenis en de witte Nederlanders tegenover de zwarte wilde in het bos zijn twee belangrijke scènes, mogelijk basisscènes

Voor een scène rondom intimiteit is het zoeken naar één heldere situatie, waarin vervolgens met zo min mogelijk zo veel mogelijk kan worden gezegd.

Korte discussie over acteurstheater, regisseurstheater, plaatjestheater, acteur als object en conventies.

WEEK 4

Aantekeningen maandag 29 september

Korte terugblik

Olivier: de begrafenis-scène is een sterk persoonlijk gegeven. Misschien te persoonlijk (maar misschien kan iets nooit te persoonlijk zijn), maar ook een sterk beeld, dat klopt met waar de voorstelling over gaat. Ook de acteurs komen naast de kist direct in een sfeer waarbij duidelijk is dat woorden niet veel invloed zullen hebben op de situatie.

De voorstelling bezoeken straks is zoiets als naar een kerkdienst gaan, een ritueel meemaken.

Frank als 'bushman' tegenover de 'white civilisation' is op zichzelf oninteressant: die scène ligt nog open.

Improvisatie

Opdracht: mensen nemen afscheid bij de kist. Speeches.

Eén voor één binnenkomen, gezamenlijke huilbui die heel heftig wordt, dan afname en één voor één weer weg. Dit nogmaals in een versnelde versie.

Jaap en Frank bij de kist. Jaap heeft geen idee wat Frank daar doet. Wantrouwen.

(Frank is een junkie die daar komt voor gratis koffie en broodjes).

Jaap gedooft Frank, maar het is de dood 'van' Jaap, het land van Jaap.

Om de kist niet uit beeld te laten verdwijnen de opdracht om grote tussenpauzes tussen de zinnen te maken en gericht te blijven op de kist.

Over de kist vinden allerlei conversaties plaats, met respect voor de overledene.

Annet en Manoushka, Manoushka als buitenlands personage (Servische/Afghaanse vrouw). Allebei voornamelijk gericht op de kist.

Olivier: Op een gegeven moment neem je de ander wel waar, maar het is voornamelijk denken en ademhalen. De toeschouwer brengt de 2 vrouwen en de kist met elkaar in verband, dat hoef je als acteur niet te doen.

Igor uit Hongarije houdt een speech. Over zichzelf: voorstellen, Rekon, IJmuiden, terug naar Hongarije, etc. (helaas niet met 'Open your heart')

Sjamano uit Ruanda houdt vervolgens een speech, daarna Jaap als een soort Jaap de Hoop Scheffer in gebrekkig Engels vol open deuren.

Olivier: Buitenlandse personages spelen moet je ofwel heel grondig goed doen (met behulp van onderzoek), of bewust slecht. Dit hangt er ergens tussenin > verder zoeken.

Politiek incorrecte scènes zijn in deze setting ook interessant: de arrogante Fransman met zijn kritiek op Nederland bijvoorbeeld.

De stilte is steeds heel spannend. Het huilen bij de kist lost de spanning op.

Erica aus Deutschland houdt een speech. Ze is 15 jaar in Nederland, in het begin heeft ze "überhaupt nichts verstanden" van de Nederlandse taal. Het eerste weekend in Nederland zag ze een groot feest op het Rembrandtplein: dat zal vanwege het einde van de Golfoorlog zijn,

dacht ze. Na drie weekenden feest is dat niet meer zo zeker. Moeite doen om de taal te leren, door anderen daarbij voor de gek gehouden. "Nicht angenehm."

Frank: verhaal over 50 Afrikanen in een coffeeshop en 7 parties.

Verhalen van Frank en Annet na elkaar, door elkaar, elkaar afwisselend en tegelijkertijd.

Manoushka over Amsterdam, de rest van Nederland is bekrompen. Drie pubers die haar in Utrecht commentaar geven: "Jezus, die laarzen zijn echt lelijk". Dit verhaal meerdere malen verteld in een doorgaande lijn. Deels onder begeleiding van muziek (die overstemt), Rachmaninov.

De combinatie van alledaagse verhalen (tegen de kist gesproken), de kist en de muziek werkt.

Jaap: op weg naar Bergen aan Zee. Trein, bus, buurtbus, strippenkaarten. Totaal verkeerd geïnformeerd en lange wachttijden. "Ik denk dat er gewoon geen communicatie tussen die mensen is. Dat denk ik."

Thomas: over zijn familiegeschiedenis en roots, zit er Portugees bloed in de familie of niet. Zussen, achterneven, grootouders, tantes alles komt langs. Beweging: bovenlichaam en hoofd schudden heen en weer, onderstrepen bepaalde woorden. Thomas hangt half over het 'spreekgestoelte' heen. Helaas, de buurman blijkt de opa van zijn moeder te zijn.

Frank: buurvrouw spreekt hem aan omdat haar kind wordt gepest door niet-Nederlandse buurtkinderen. Wordt een verhaal over dat wat mensen gemeenschappelijk hebben.

Annet nogmaals als Erica, tegen de kist praten, zichzelf mooi vindend, erotisch. Als een Duitse Aphrodite, heel sierlijk/erotisch met handen en benen zwevend een gesprekje aangaan met de kist: "Wie geht's denn dir? Schrecklich unkörperlich hier, nicht?"

Annet en Manoushka als 2 engelen die de kist in het hiernamaals verwelkomen. Twee vrouwen die heel goed weten dat ze mooi zijn maar zich niet zomaar weggeven.

Manoushka: meisje dat niet goed weet wat ze met de dood moet, wordt min of meer het meisje dat we al eerder hebben gezien: het kutmeisje uit het Vondelpark met haar kutvriendje. Dit keer is ze oprecht aangedaan. Ze weet niet wat ze met de situatie aanmoet. Thomas erbij. Ze staren allebei ongelukkig naar de kist, deels vanuit verdriet, deels vanuit niet-willen. Thomas neemt (half als kutvriendje) afscheid van zijn vader in de kist. Wordt heel dramatisch. Hij jankt, hij ligt huilend op de kist, nooit meer samen voetballen kijken, was je er nog maar één keer. Klootzak.

Manoushka komt erbij om te troosten (ook deels als kutmeisje), maar daardoor wordt het alleen maar erger. Nu komt ook naar buiten dat de man zijn vrouw meer dan beu is. Man ligt te janken, maar scheldt telkens als zijn vrouw hem nadert zijn vrouw uit: wegwezen jij.

Aantekeningen dinsdag 30 september

Korte terugblik

Olivier: De casual verhalen bij de kist (maandag 29e), wat betekent dat? Dat die verhalen voor die mensen op dat moment het belangrijkste zijn. Antwoord op de vraag 'waar maken we ons druk over?'. Over kritiek op witte laarzen en vertraagde bussen. Dit alles zonder nadrukkelijk een personage te spelen, en zonder een oordeel uit te spreken.

Improvisatie

Opdracht: Bewegen op het Requiem van Mozart
Manoushka: bewegend op een kruk, richting extatisch
Annet: krachtige bewegingen, op haar buik op de kruk > vliegen
Manoushka vastgezet op 1 plek: beheerst/elegant/seren discodansen

Roken op het Requiem (= de laatste sigaret voordat de kanker toeslaat)
Thomas en Jaap: stoer, macho, filmheld. Frank: smoking show
Eten, roken, drinken op het Requiem (het ongezonde consumeren)
Alles wat je doet op het Requiem ziet eruit alsof het je dood wordt.
Opmerking Jaap: De dood in het leven.

Opdracht. Thomas kijkt tv. Fysiek reageren, alsof het je enorm raakt.
Hij vertelt het publiek een verhaal (over een hondje dat hij wil leren zwemmen), maar hij wordt steeds afgeleid door de tv. Zijn interesse is vooral daar, het verhaal vertelt hij afwezig aan het publiek.

Opdracht: Picknick.
Jaap/Manoushka, Annet/Thomas op een kleedje: voor zich uitstarend, er is weinig gesprek. Afgeleide van het relatieconflict. Zwaarte, leegte, iets dat wringt. Daarentegen wordt er op lichte toon gesproken.

Opdracht: Ego's in het gras.
Ieder op een kleedje, alleen maar over zichzelf pratend.
"Nee, dat is niks voor mij. Dat moet ik helemaal niet doen. Daar hou ik niet van."
"Dat is nou typisch iets voor mij. Ik vind eigenwaarde heel belangrijk. Ik leef vanuit mijn impulsen. Ik ben iemand die heel veel van muziek houdt."
Er vindt een gesprek plaats, iedereen gedraagt zich schijnbaar sociaal, maar ondertussen heeft iedereen het alleen maar over zichzelf en wordt de ander ook regelmatig daarmee de mond gesnoerd.
Frank loopt er op een gegeven moment tussendoor: met kritische opmerkingen, en met een toon alsof hij hun verzorger is en zij daar dag in dag uit liggen, over zichzelf pratend.

Thomas in het bos, zwaaiend met zijn armen: "Ik ben een kernachtig, doelgericht mens."

Opdracht: Verdwaald in het bos.
Verdwaald zijn. Op een kluitje bij elkaar staan. Iemand loopt een richting uit, de groep volgt direct. Na een week verdwaald in het bos: moedeloos, willoos, afwachtend, leeg.

Aantekeningen woensdag 1 oktober

Documentaire

Documentaire over het uitzetten van illegalen wordt nogmaals bekeken en daarna nagespeeld. Het gaat vooral om het dilemma tussen twee mensen: de illegaal zit gevangen, weet dat er geen uitweg uit zijn situatie is. De 'repatriation officer' wil helpen en aardig zijn, maar kan niet aardig zijn want hij volgt de wet en zet de illegaal het land uit. Beiden voelen dit dilemma.

Improvisatie

Frank-Jaap aan tafel, Jaap alleen met pen.
Frank is deels het personage van de 'street person'

Opdracht: Thomas, Jaap, later met Frank: Illegalen die elkaar beconcurreren. Die elkaar het land uit willen zetten en zelf willen blijven.
Gesprek verloopt met allerlei geïncorporeerde asielzoekerstermen en doet verslag van wat de 'repatriation officers' hebben gezegd:
"Kan ik gaan regelen daar een nieuwe toekomst bouwen. Maar hier is afgelopen."
"You can make problems, but you will go back."
"Wij breng jou naar ambassade, wij gaan zoeken naar een land waar jij thuishoort. Als ambassade zegt, ja jij bent dat land, dan jij terug."
"Als we gaan naar ambassade gaan wij jou ook terug. Jij bent uitgeprocedeerd."
"Wij kunnen niks meer voor jou doen."
"Jij kan moeilijk doen, maar jij gaat terug."
"Ik heb nooit moeilijk gedaan, altijd gewerkt."

Opdracht: Jaap en Thomas met Frank in café. Frank moet weg, het is de laatste week. Er valt niet veel meer te zeggen. Jaap en Thomas praten over hem (goeie gast, kon iedereen onder de tafel drinken, losse handjes) en betrekken hem er af en toe bij ("You know last time in Tilburg when you drink me under the table"). Bezoek aan de Keukenhof, stroopwafel-verslaving. Dames in Den Bosch, sprak over "black weather". "You took that too personal, you shouldn't have hit her."
Frank wordt boos, Thomas en Jaap zien alles van de lichte kant: don't worry, eerste keer vliegen is leuk joh, moet je een raamplaats regelen.
De kloof tussen de twee partijen is groot. Het zet je aan het denken, als kijker.

Nog een stukje uit de documentaire: de zwerftocht van de illegaal van OZC naar IC naar AZC, naar Ter Apel, Lunteren, Zeewolde/Zwolle, Hoog-Hamstede en waar dan ook naar toe. Slapen bij vrienden voor 300 euro per nacht. Hij is eerlijk, heeft nog moed (andere interpretatie: gebroken, na 5 jaar wachten laat hij het allemaal gelaten over zich heen komen). Nagespeeld: korte zinnen, veel stilte, lage toon (Jaap), anger/no pride (Frank).

Gesprek

Nog meer documentaire. Meer discussie over de machteloosheid bij het kijken.
In de documentaire komen heel veel Nederlandse aspecten samen: het poldermodel van het overleggerige, de dominee in het moreel verhevende: wat is je plan, wat is je toekomst, dit kan

natuurlijk niet zo. Het gaat over macht, autoriteit, machteloosheid. Een onoplosbaar probleem terwijl ze doen alsof het oplosbaar is.

Je kunt dit als kunstenaar wel aankaarten, zonder meteen met een oplossing te hoeven komen. De vrijheid van de kunstenaar is om hier iets mee te doen. Niet moralistisch, niet politiek (in de zin van voorstellen, oplossingen)

Olivier: Jean-Michel Bruyère dacht vanuit de mensen zelf. Zag illegalen niet als zielig, het gaat niet om medelijden. Hij zag ze als sterke mensen die de wereld afreizen om zichzelf te redden. Inspirerend, bevrijdend. Hij noemde dat levende energie, het tegenovergestelde van mensen die stilstaan. Levende energie van de illegaal komt in een land als Nederland tot stilstand.

Monoloog *De Koorts* van Wallace Shawn: bewustzijn voor de onrechtvaardige verdeling van arm en rijk.

Het zien van de documentaire maakt ziek en machteloos. Met die twee woorden zou je een scène kunnen maken. Je zou als stelling kunnen nemen: De zwarte illegaal heeft veel meer leven in zich dan de ambtenaar die tegenover hem zit.

Aantekeningen 2 en 3 oktober

Improvisatie

Opdracht: Frank: "You can't send me back". Improvisatie met alleen deze zin.

Icoon die het hele probleem van de asielzoeker/illegaal samenvat, tot uiting komend in 1 zin.

Het probleem ligt bij het publiek.

Heel kalm vertellen dat je terugmoet.

Heel hard lachen (gaat soms met een heel hoge piep erbij > angst)

Crying. Playing with stereotype images

Zelfde opdracht, maar dan met teksten uit Prediker, als scheldpartij van gestoorde zwerver, als gospelsong

Manoushka: "Ik ben niet van hier". Moeder uit Brazilië, vader uit Frankrijk.

Zittend aan/bij de tafel. Lichte transformatie van Manoushka naar deze vreemdelinge.

Veel stilte, veel pauzes tussen de zinnen. Veel denken. Soort van monddood gemaakt.

Er is tekst, en ondertussen voel je dat er een verhaal onder ligt.

"Ik ben niet van hier"

"Waar ik dan wel van ben, weet ik niet"

"Ik heb alleen zomerjurken meegenomen"

"Ik heb al lang niet gegeten"

Combinaties:

met Erika aus Deutschland, contrast: Erica is heel doelgericht, puntlich.

met de arrogante Fransman (Jaap): twee mensen die worden tentoongesteld

Annet: Maria aus Warschau: "Ok! Ok! Ik ga niet terug."

Weer terug als Erica: "De mensen zeggen: Tjus! Macht's gut Erica!"

Opdracht: onsympathiek personage. Werkt bij de PTT. Heeft geen plezier meer in het leven.

Alles is sleur, alles is onverschillig. Lelikhed. Zoeken naar wat iemand lelijk maakt.

"Ich bin Erica aus Deutschland. Ich arbeite beim PTT. Nachtschicht. 10 bis 4. Hab kein auto, gehe mit dem Bus nach Arbeit. Was sonst. Ich habe kein Freunde, keine Kinder. 10 bis 4, schlafe ich bis 2, 3. Einkaufen. Dann kochen. Naja kochen."

Korte zinnen, bozig.

Gesprek

Tussenstop. Wat willen de acteurs?

Meer context/kader/concrete situatie/richting. Geeft meer houvast voor improvisatie, je weet waar je naar toe werkt. Anderen vinden juist de vrijheid van het improviseren prettig, straks moet het allemaal worden herhaald en gaat de neiging tot perfectionisme parten spelen.

Verskil tussen improviseren met objecten/activiteiten of starten vanuit het nulpunt. Dat laatste is zwaar, brengt vaak een geladen spanning mee in de repetitieruimte.

Verwachtingen van de voorstelling:

Het wordt een kaleidoscoop van scènes of het wordt één heel lange scène.

Er zijn veel langs elkaar schurende tegenstellingen langsgekomen: dagelijkse verhalen bij de kist, vrolijkheid om een vriend die het land wordt uitgezet.

Improvisatie

Opdracht: Speeches bij de kist.

Jaap / Man van 'Bergen aan Zee': verkrampde lichaamshouding, boos. Boos tegen de kist, alsof die er wat aan kan doen. Lage stem, trage bedachtzaamheid. (Het wordt meer een personage, in plaats van bijna geen transformatie bij de eerste keer), spreekt over Alkmaar, Bergen, Bergen aan zee. Strippenkaart. Slechte geïnformeerde van mensen. Verhalen over verzekering, belastingen, energierekeningen. Tegen de kist gericht: wees blij dat je er vanaf bent.

"Je bent er liever niet mee bezig, je kijkt er liever niet naar. Maar het is er wel. Net als ... mensen die heel smerig en vervelend werk doen."

Opdracht: over de machteloosheid bij de documentaire over illegalen (als personage):

"Treurig en een beetje genant ook. Die mensen, die repatriation officers, die eh, die zijn wel heel raar, heel genant. Ik weet het niet, misschien heb ik ook wel met ze te doen. En die mensen (illegalen), dat is ook wel iets heel raars. Bij sommigen denk je ook: sodemieter maar op. Eigenaardige Ik vraag me eigenlijk af of het zin heeft. Of er nou minder illegalen komen. Ik weet het niet. Ik moet denken aan een poster die vroeger bij burens achter het raam hing: "Geen mens is illegaal". Dat mensen hier willen werken snap ik wel. Maar of ze dat nou hier moeten doen. Import van goedkope arbeid, dat is import van een ouderwets kapitalisme. We hebben een parallelle half-illegale economie. Ze zouden de fabrieken in de 3e wereld moeten zetten. Maar dan lopen ze hier weer te kankeren. Vinden ze dat weer niet goed. Dan hebben wij weer geen werk. Ik weet het ook niet hoor. Wat moet je doen?"

Annet / Erica aus Deutschland vertelt haar verhaal alsof ze zich alleen waant en de tijd vergeet. Gedurende verhaal begint ze hartverscheurend te huilen. Aandacht is soms in het luchtledige, keert dan weer terug bij de kist. Einde: verontschuldiging, afscheid nemen. Glitterjurk met kistjes daaronder is een goede combi. Het is geen zielig persoon. Normaal een stevige vrouw, nu vallen enkele maskers af.

"Aus Deutschland. Naar Nederland gekomen. Huis in Grachtengordel. Lekkend huis, regen, emmers. De zon door de ramen: een gouden vloed. Rembrandtplein, feesten, einde Golf-oorlog, feesten is normaal. Moeilijk om vrienden te maken. Kost 10 jaar. Je dringt niet tot de mensen door: Wie macht's dir? Wie macht's dir? Het is alleen maar uitwisseling van informatie. Und dan nennt man das intiem. Sie sind alle nett. Als je ze de volgende keer ontmoet kun je weer overnieuw beginnen. Ik wil soms graag iemand omhelzen. Anderen houden dat af. Zo heb je toch geen contact."

Thomas: over acute blindedarmonsteking. Verteld als een jongetje van 8. Naarmate het verhaal vordert: huilen en boos. Hysterisch. Gaat heel erg over zichzelf. Luxeprobleem, maar ook reële pijn.

"Ik was ook ziek. De hele tijd steken, weetjewel. Naar de huisarts. Die zei dat ik verkeerd gegeten had. Beschuitjes en kopjes thee. 's Nachts nog steeds pijn. Huisarts bellen. Dienstdoende arts. Onmiddellijk naar het ziekenhuis. Ambulance bellen. Ziekenhuizen bellen. Zeggen ze: nee, vol. Tweede ziekenhuis gebeld. Ook vol. Hij komt er niet in, zeggen ze. Je kunt toch wel een ziekenhuis regelen voor me, dienstdoende arts? Ik heb hartstikke pijn man. Kom op, dienstdoende arts, dat kan niet waar zijn. Slotervaart heeft plek. Ik moet op bed liggen. Zuster steekt haar vinger in mijn kont. Zomaar. Slapen. Douchen. Arts roept: stop onmiddellijk met douchen. Je hebt een acute blindedarmonsteking. Je mag niet bewegen, het staat op springen."

Frank: small bible stuff. Besluiteloos, niet zo goed weten. Hij kan het niet lezen (letters te klein o.i.d.). Imitatie van zalvende tv-dominee: "Let's rejoice! Stop your grievance. He's in paradise. There is no racism in paradise, everybody has a home in paradise. Let's enjoy, let's laugh, let's pray. He has crossed the river Jordan."

Alternatieve versie: angry, als moordenaar van de overledene. Veel power.

Manoushka: over laarzen (een verhaal over van meisje een vrouw worden)

"Die laarzen zijn echt heel belangrijk voor me. Daar heb ik mijn leven op gewacht. Ik was laatst in Utrecht, door het winkelcentrum, laarzen klik klak, je kan er zelfs op rennen, ik voelde me echt vrouw, in plaats van een meisje. Vooral dat rennen, voelde ik me vrouw in het kwadraat."

Jaap: "Ja, zo was ik laatst in Alkmaar... met de trein..."

Opdracht: Relaxt op de kist.

Van een geladen stilte die steeds kort wordt verbroken door een opmerking naar een super relaxt samenzijn. Mensen gaan grapjes maken, met muntjes spelen, Annet trekt haar trui uit, roken, op de kist zitten en liggen. Liedjes zingen onder leiding van Frank.

Lacherige discussie: wat moet er met de kist gebeuren? Cremeren, begraven in de ruimte? Iets met vuurpijlen? De kist jonassen.

Een eerste conflict ontstaat. De rest probeert het leuk te houden. Eén voor één gaan ze weg. Annet krijgt opmerkingen over een sjaggerijnig humeur. Dat is ze niet. Dat is ze wel. Ruzie. Weg.

Thomas: dat met Annet heb je niet handig aangepakt. Ik deed dat wel goed, aan mij had ze nog het meest. Welnee. Ruzie. Weg.

Frank wordt heel snel weggepest door Manoushka en Jaap die een stelletje vormen.

Manoushka-Jaap: spelletje elkaar van de kist afgooien. Jaap valt. Manous: Dat valt toch wel mee poepie? Daar heb ik nou toch zo'n hekel aan he, ik noem jou toch ook geen scheetje? Imitatie van elkaars meest irritante gedrag. Jaap doet Manous als kindvrouwtje na. Ruzie.

WEEK 5

Aantekeningen maandag 6 oktober

Improvisatie

Eerdere improvisaties worden teruggehaald:

Ego's in het gras

Opdracht: Genieten, focus op eigen lichaam, praten over gezondheid, zintuigen, ervaringen, schoonheid. In gesprek met elkaar zijn, maar praten is fijn, luisteren is lastig. Sorry zeggen en dan toch het woord nemen. Plotselinge stiltes.

"Ik ben echt een gezelligheidsmens, een mensenmens"

"Ik ben heel erg geïnteresseerd in andere mensen"

"Ik ga er vanuit dat er in de wereld helemaal niets bestaat, behalve ik dan"

"Ik ben heel erg gevoelig voor weerveranderingen"

"Ik ben heel erg een natuurmens"

"Ik ben juist heel erg een gecultiveerd mens; ik voel wanneer er ergens een brug openstaat of een file is."

"Ik ben echt een spons, ik lees alles."

"Ik hou niet van haasten, ik neem heel erg de tijd voor mezelf"

"Ik kan niet stilzitten, ik ben echt een doener, als ik ga zitten ga ik drinken"

"Ik ben juist heel erg bezig om dat ego los te laten, daar ben ik heel bewust mee bezig."

"Ik ken dat niet, ego. Ik ben daar ook helemaal niet mee bezig."

"Ik moet mezelf soms echt afsluiten van de wereld. Teveel indrukken. Ik heb echt een filter nodig."

"Ik ben én een gevoelsmens én heel rationeel"

"Ik ben een vuurpaard/konijn in de Chinese dierenriem / dubbele ram van sterrenbeeld"

"Ik word heel erg moe van mensen die over zichzelf praten."

You cannot send me back

Opdracht: Frank achter tafel. Opbouwen. Twee minuten stilte, looking at table, frummelen met iets op de tafel. Hoofd schudden. Scala aan emoties laten zien: pitty, in je recht staan, boos, heel hard lachen.

Begrafenis

Opdracht: Familieleden van elkaar (met onderlinge sympathieën en antipathieën). Eén voor één binnenkomen. Requiem. Allemaal heel hard huilen. Koffie en cake, door Frank verzorgd. Gesprekjes, over hoe je hier gekomen bent

"Je kunt met de trein, maar die gaat maar tot Alkmaar. Dan moet je met de bus naar Bergen, maar die gaat niet op zaterdag. Dan kun je nog de buurtbus nemen..."

(deze in wit geklede mensen zijn andere mensen dan degene die speeches houden bij de kist)

Aantekeningen dinsdag 7 oktober

Mogelijke volgorde van scènes / 'script': globaal verloop van vluchteling naar witte Nederlander (bos) naar zwarte Nederlander (begrafenis), al dan niet veranderd door de dood.

Improvisatie

Uitgeprocedeerde illegalen aan tafel

Opdracht: Kernwoord: wachten. Net zo lang wachten tot het vervelend wordt. De serieuze of de komische kant (het commentaar op de situatie) opzoeken.

Eind van de improvisatie is er voorkeur voor de komische kant.

Vijf illegalen aan tafel. Annet douchen. Daarna Manouska douchen.

Verder met drie illegalen aan tafel.

We moeten de video nogmaals gaan bekijken en nog meer argumenten verzamelen.

Veel stiltes. Ondertussen steeds maar koffie drinken uit plastic bekertjes.

Het wachten stijgt boven het sociaal-realistische uit.

"Donderdag vandaag?"

"Nee, dinsdag."

"Waar kom je vandaan?"

"Voor hem kom ik uit Syria."

"Ben je uit Syria?"

"Ja. Voor hem wel."

"Zoals Bolivia hè? Waarom?"

"Bolivia is politiek slecht. Jij economisch. Jij moet weg."

"Hij zegt, jij kan gaan moeilijk lopen doen. Ik zeg, ik loop helemaal niet moeilijk."

"Jij kan niet blijven."

"Zegt hij ook."

Elk heeft zijn eigen gedachten. Je praat met elkaar omdat je toch wat moet.

Frank zit op een gegeven moment met zijn rug gedraaid naar de tafel, eigen wereld, negeert de andere twee.

"Ga je moeilijk lopen doen of niet."

"Ja"

"Ik ook."

"Jij komt uit Bolivia?"

"Ja, maar die man zegt ik heb vraagteken"

De sfeer wordt langzaam lichter. In dit lichter worden gaan ze de repatriation officers naspelen.

"Heb je papieren?"

"Moet ook een keer een eind aan komen, meneer. Ik weet nog groter. Jij krijgt geld. Jij krijgt toekomst. Van mij krijg jij vette toekomst in Bolivia."

"Nederland is nu even voorbij. Wij hebben alles doorlopen. Het is einde verhaal. Geen toekomst voor jou hier."

"Hij zegt, wij gaan jou presenteren. Wij gaan jou presenteren bij ambassade. Ik wil wel gepresenteerd bij Amerika. Misschien kan ik hem ook wel ergens presenteren."

"Rare man. Als ik Hollander was, zou ik hem ook wegsturen."

"En snel ook."

"Wat ben jij voor werk?"

"Ik heb een tijdje lassen gedaan in staalfabriek."

"Dat kan je wel zien."

"Ja?"

Variaties met hoeren en criminelen in busjes van en naar Nederland vervoerd.

Frank uitgeprocedeerd en twee vrienden in café

Thomas met koeterwaals-Engels: a little bit strong story, monkeys coming out of the sleeve
Jaap vindt de situatie eigenlijk wel rechtvaardig: ze kunnen tenslotte niet allemaal hier blijven.

- Want a beer?

- So, when are you going back?

- In one week.

- Do they have beer in Sudan?

- Heinekens.

- Heinekens? So, what's the problem then, hè?

- What are you going to do this week. Your last week in paradise, hè?

- So how do you feel?

Stiltes. Geen oplossingen aandragen. Het gaat om hoe iedereen omgaat met deze onoplosbare situatie. Gezelligheid. André Hazes op de achtergrond. Herinneringen ophalen.

Manouska zit ook in het café. Kort dansje met Frank. Annet achter de bar

"Goh, dus je moet weg? Jammer joh, we zullen je missen. Nou, prettige avond verder."

"You like André Hazes? That's not healthy! You're a danger tot society!"

"Nog een biertje?"

Manoushka op kruk - Frank op stoel. Manoushka:

"Lullig voor je. Ik vind het zo lullig. Ik wou dat ik met je kon delen. Ik heb zoveel. I have too much. I want to share it with you. I don't know what to do with all those things. I have everything. I have everything."

Manous achter tafel (icoon van spoiled Dutch girl): "Ik heb alles."

Van heel erg blij/gelukkig/lachen een omslag naar huilen/janken

"Ik wil het helemaal niet hebben"

"Ik ben er helemaaaaal nieieieiet blijijijij meeeee." (janken)

Frank troost, Manous jankt: "Ik vind het zo lullig, ik wil het zo graag met je delen. You are such a good guy. I want to learn how to share with you. I want to learn how to feel my hart."

Frank aait haar rug.

"That's nice. Inside I feel so bad you know."

Frank wordt handtastelijk.

"I know I can trust you"

Opdracht: Manous alleen, extatisch lachen. Meisje dat niet weet wat ze met haar gevoel aan moet, ze weet niet wat ze voelt, ze weet niet hoe het werkt. Een totaal verwrongen gevoelsleven. Orgastisch, verwrongen, kreten, hijgen, gillen.

Aantekeningen woensdag 8 oktober

Korte terugblik en vooruit

Olivier wil Frank inzetten als the outsider: wit-zwart; nederlands-engels;
Denkt erover om theatermakers te citeren die met kritiek op het theater een bijdrage aan de ontwikkeling van theater willen leveren: Artaud, Brook.
Bovendeel decor is Nederland: huisjes, koekoeksklokken, vogelgeluiden.
Onderin het decor is de zelfkant, de onderkant, het duistere.
4 kernscènes: ego's in het gras, illegalen wachten, speeches, begrafenis.

Improvisatie

Ego's

Opdracht: Geen bekakte Nederlanders. Samen opkomen, toch apart gaan liggen. IJdelheid, dit ook laten zien in het lichaam. Veel stiltes. Iemand zegt iets, de reactie volgt een minuut daarna. Frank verzorgt: brengt koffie en masseert. Neemt voor alles ruim de tijd. Tussen gorilla en zwarte man in. He doesn't give a shit about these people. De verzorging is met zachtheid en aandacht, mimiek en lichaamshouding zijn onverschillig, richting walging. 10 minuten een hand of voet masseren. Deze figuur verwijst mogelijk naar 'kurogo's' uit het Japanse Kabuki theater, mensen die de veranderingen op de set verzorgen.

"Ik ben een fijnproever"

"Het is heel goed voor mij om even niks te doen. Maar daar moet ik mezelf echt toe dwingen."

"Ik ben er juist heel goed in om mezelf te verwennen."

Persoonlijke natuurkuren. Frank is vertrouweling, wordt aangesproken tijdens de massage. Frank komt steeds als bijna-gorilla uit zijn donkere hoekje uit het bos. Cliënt ligt uitgestrekt op het kleedje, Frank verzorgt en masseert. (Het beeld wordt nu sterker t.o.v. tekst.)

Jaap praat over zichzelf, zie Ego's in het gras

Manous praat over haar uiterlijk/haar lichaam, terughalen van Dutch girl die niet weet hoe ze met haar gevoelens moet omgaan

Annet is super sjaggerijinig, schudt door het masseren bozig heen en weer, vertelt ondertussen een verhaal over sleutels kwijt zijn, dagelijkse sleur, eten, koken, werken. Verhaal over fietsen, boete, bekeuring. Beyond repair.

Thomas, alsof hij een bordeel bezoekt. Laat zich lekker verwennen door Frank, maar ondertussen allerlei racistische taal, deels gemotiveerd door jaloezie omdat de vrouwtjes wel voor Frank vallen (denkt hij)

"Je denkt dat je een coole gast bent. Echt zo'n coole neger. Beetje de neger uithangen de hele dag door. Vind je lekker hè?"

Overgang naar scheldpartij (en moord)

Alle mensen gebruiken Frank om verzorgd te worden. Maar ze merken die zorg nauwelijks op, ze zijn too spoiled. They don't really appreciate it. They are too spoiled, too sexually frustrated, or too angry.

Moord > begrafenis > speeches > party

Veel en gevarieerd koffiedrinken in de voorstelling: plastic bekertjes; grote tap-thermoskan; witte begrafenisbekerjes; witte thermoskan; koffie-automaat

Aantekeningen 9 oktober

Improvisatie

Lezingen

Opdracht: Jaap en Manoushka als twee Fransen lezen de 'Aantekeningen 17 september.'
Soms grappig, soms onbegrijpelijk, soms inzicht gevend over de voorstelling, soms een idee gevend van hoe je in theater omgaat met maatschappelijke problemen.

Jaap leest 'In Nederland' van Slauerhoff, bedachtzaam, met hoed. Je ziet vooral een pratende hoed.

Annet leest 'Aantekeningen 23 september', als Duitse degelijke dramaturge, die het zelf ook niet helemaal begrijpt. De tekst werkt vooral goed wanneer ze zelf hier en daar uitwijdt over een bepaald onderwerp (bijvoorbeeld 'nieuwe vormen' of 'improvisatie beginnen vanaf het nulpunt').

Thomas leest de uitgangspunten van Olivier (geschreven voor aanvang van repetities), als jonge talentvolle Hongaarse regisseur; als een dom en debiel mannetje; als zichzelf, zuchtend, geen zin om het allemaal uit te leggen. Zijn wang hangt tegen de microfoon aan.

Aantekeningen 10 oktober

Improvisatie

Sessies bij Frank (in het bos)

Opdracht: De klanten komen bij Frank om daar hun zielepijn uit te storten (en eventueel een uitweg te vinden voor hun seksuele frustraties, maar dat staat niet op de eerste plaats).

There is a different time in the forest. Frank maakt vooral geen haast. Hij behandelt zijn gasten zorgzaam, maar is totaal niet geïnteresseerd in ze.

Jaap, hand massage

Opdracht: Huisman, thuis getrouwd en kinderen. Komt vaker op deze plek. Is zo zeker van zichzelf dat je vanzelf gaat denken dat hij een probleem heeft (het probleem niet spelen, hooguit suggereren).

Man komt binnen, wacht behoorlijk lang totdat Frank uit zijn corner is gekomen, kleedje heeft uitgespreid, koffie heeft gehaald. Jaap spreekt met focus naar voren/naar de grond en richt zich af en toe tot Frank. Onderwerpen:

"ik ben gewoon iemand die heel veel geduld heeft"

"ik verwacht geen dingen, ik schrik ook niet van dingen"

"daarom ben ik ook zo sterk, zo taai"

"wat me heel erg deprimeert is dat er zoveel mensen bestaan, dat ze allemaal iets willen, dat ik ze nooit allemaal zal leren kennen, dat kan me soms aanvliegen"

Jaap kijkt naar zijn hand die verzorgd wordt. En naar Frank: spannend, er staat iets te gebeuren. Maar er gebeurt niets. In tekst negeert hij wat hij krijgt, blijft over zichzelf praten: "Maar goed, daar heb jij allemaal geen last van."

Mogelijke onderwerpen: praten over waar je denkt dat andere mensen last van hebben (en daar zelf last van hebben); er zijn zoveel mensen op de wereld

Annet, krijgt een luisterend oor en evt. rugmassage

Opdracht: Boze, ongeduldige vrouw die geen zin meer heeft in het leven, depressief.

Met Frank die geduldig luistert ontstaat een zekere intimiteit.

"Ik ben steeds alles kwijt. Niets erger dan voor je eigen voorkeur staan en er niet in kunnen.

Jezelf buitensluiten. Ik sluit ook mensen buiten. Iemand doet aardig, en nog eens en nog eens.

Ik heb alleen maar wantrouwen: Wat wil hij van mij, snap je? Ik word gek van mezelf, ik kan er niet mee stoppen. Het gebeurt steeds maar weer, snap je?"

Ontmoetingen zijn vooral interessant wanneer er niet overduidelijk problemen zijn.

Opdracht: Manoushka, gebruikt Frank als lustobject - een zakenvrouw die naar het bos komt om zich seksueel aantrekkelijk te voelen maar wel de absolute macht wil hebben.

Begint heel vrolijk en vriendelijk (aha, een sympathiek personage, denk je). Manoushka kijkt Frank stralend aan, Frank wordt opeens heel cool, gaat rechter lopen, schouders naar achteren, borst vooruit. Manoushka heeft iets lekkers voor hem meegenomen: een pakje kauwgom.

Voortdurend spel met aantrekken en afstoten. Ze beschouwt Frank als een willoos dier ("Goed zo, kom maar, niet doen, laat dat, toe maar")

Frank gaat van plezier op zijn rug liggen. Benen en armen omhoog.

Frank zit op de grond, Manous heeft een been over zijn schouder geslagen.

"Even pootje wisselen"

"Eerst even koffie hoor"

Manoush wrijft het hoofd van Frank tegen haar borsten, raakt opgewonden en verkracht Frank. Als hij haar daarna wil aanraken blijft ze op afstand:

"Na afloop is dit lijf zo gevoelig. Dan staan die sensoren helemaal open."

"Ik drink mijn koffie nog even op en dan ben ik weg."

Thomas, voetmassage

"Je bent toch wel open?"

Het begint vriendelijk maar Thomas ontpopt zich steeds meer tot een Vlaams Blok type

"Je hebt het goed voor elkaar hier hè"

"Je bent een stoere goser, echt een beest. Vinden de vrouwtjes zeker ook wel lekker."

"Je bent echt niet slim hè. Geeft niks hoor. Zou ook raar zijn als je opeens intelligent zou gaan doen. Zou iedereen denken dat je ze in de maling neemt."

Frank is opeens intelligenter, masseert op zijn tijd extra hard en dus pijnlijk. Thomas vervolgt:

"Je bent een miezerig, mislukt, smerig, klein etterventje. Een wandelende afvalberg, een hoop stront. Kan je nou echt niks anders dan de neger uithangen?"

En gaat dan verder over zijn persoonlijk lijden:

"Als ik in het Vondelpark ben kijkt geen wijf me meer aan. Jullie pakken alles af. Ik kan geen huis krijgen want alles is sociale woningbouw, voor jullie. In de discotheek pakken jullie onze wijven af. En ik moet uren wachten bij het loket om een treinkaartje te kopen omdat jullie zo'n grote bek hebben."

Pakt geweer, frummelt en rommelt wat met het geweer

"Nou, zo moet-ie het doen."

En schiet Frank na wat aarzelen neer.

Begravenis

Opdracht: Eén voor één binnenkomen, speech (alleen achter kathedr, niet zittend bij de kist)

Muziek: Koos Alberts- Ik verscheurde je foto. Bijna iedereen huult.

Jaap, Manoushka, Thomas (haast, vanwege Annet die wacht), Annet.

Vervolgens komt Frank, nog in de houding van animal, die huult.

De rest rookt en praat met elkaar in slow motion, tijdens Mozart's Requiem

Langzame transformatie naar feestje. Door ruzies gaan mensen één voor één weg

"En we zouden er nog wel een gezellige dag van maken"

Als laatste blijven Annet en Manoushka over, Manous in een te kleine jurk, Annet wil haar rits dichtdoen. Manous vlucht voor Annet, jankend en rennend. Zelfde situatie, maar dan gesprek over HEMA en rookworsten.

WEEK 6

Aantekeningen maandag 13 oktober

Gesprek

Nog te bepalen: is het bos van Frank, of is Frank op één plek in het bos en is er elders een kist en een badje/douche?

Komen de mensen er vrijwillig, voor zelfonderzoek, of niet vrijwillig?

Speeches bij begrafenis: moet serieus zijn, zowel ontroerend als je eigen verhaal willen vertellen.

Jaap: de scènes van Manous en Thomas met Frank zijn wel erg bot, plat en racistisch.

Olivier: het zwart-wit denken is dan wel tot in het extreme doorgevoerd. Maar het geeft wel iets om over na te denken.

Frank over zijn rol: there should be opposition to it. Do we dare show them what is in the mind of others? Er wordt altijd gespeeld met tegenstellingen tussen zwart en blank, in reclames, in films. De mensen komen bij Frank omdat ze hem nodig hebben.

Improvisatie

Speeches bij de kist

Jaap / Bergen aan zee, veel denkpauses. Einde:

"Dat het daar in Alkmaar niemand een flikker interesseert hoe dat precies zit met het openbaar vervoer. Dat er wel speciaal loketjes zijn met mensen, die daar mee bezig zijn. Maar in feite dus eigenlijk helemaal niet.

Maar misschien is dat ook niet zo heel belangrijk, uiteindelijk"

Annet als RAF-activiste, Duits. Wel/niet betrokkenheid bij de kist bepaalt geloofwaardigheid.. Niet anticiperen in de tekst, vertellen: Rembrandtplein, feest, einde Golf-oorlog, tweede week feest, nog steeds Golf-oorlog, 3e week, naja, dan zal het misschien wel niet die Golf-oorlog geweest zijn.

Over taalproblemen, wordt emotioneler, de zinnen worden korter, niet helemaal uitgesproken.

Voor alle speeches geldt: het is een confrontatie met de dood. Je vergeet de tijd vanwege de kist.

Manous / Laarzen. Ook hier belangrijk, niet anticiperen in het verhaal. Eerst blij met schoenen, winkelcentrum, blij, rennen, vrouw voelen, op weg zijn naar iets, dan die pubers. Na 'Jezus, die laarzen zijn echt leluk' stoppen of deze zin juist herhalen?

Thomas: welke tekst voor zijn speech? Lichaam heen en weer bewegen tijdens speech.

Frank: "You cannot send me back".

Volgorde nog meer vastleggen: volgorde niks doen/wachten, hoofd schudden, tekst.

Onderscheid tussen You cannot send me back en I cannot go back. Welke moet het zijn?

Probleem moet in elk geval bij het publiek liggen. Frank oogcontact met publiek

Sessies bij Frank

Jaap bij Frank. Ook voor Jaap is Frank een vertrouwenspersoon. Jaap kan zijn verhaal kwijt, over dat hij teveel nadenkt over de wereld. Uiteindelijk volgt een korte handmassage. In deze versie is meer intimiteit en wederzijds respect.

"Wat zou er beter zijn, veel of niet nadenken? Als je veel nadenkt ga je misschien ook over jezelf nadenken. Als je niet nadenkt ben je net een kat of een hond. Is dat erg? Ja, dat is wel erg. Bij een kat kan ik het hebben als ze niet over zichzelf nadenken. Bij mensen irriteert me dat soms, dat ze niet over zichzelf nadenken. Je kan ook denken, laat die mensen toch, wat heb je er aan als ze de hele dag over zichzelf lopen te tobben."

Aantekeningen dinsdag 14 oktober

Bespreking

Olivier: De voorstelling als het volgen van een ritueel. Nederland is boven, in de wereld onder volg je een ritueel. In die andere wereld komt af en toe een realistische scène voor, een flard uit de werkelijkheid.

Ritueel: van boven komen, douchen, afdalen in de onderwereld, speech/sessie met Frank.

Improvisatie

Sessies bij Frank

Manous bij Frank: intiem, Frank voelt dat deze zakenvrouw liefde nodig heeft. Heel lief en vriendelijk is de toenadering, hij streelt haar. Angst, verwachting, spanning. Zakenvrouw wordt vooral een lichaam (zoals eerder Annet in deze scene door rugmassage Frank een lichaam werd). Scene keert uiteindelijk om in een verkrachtingscene. Frank kijkt totaal verwonderd (dit maakt hem onschuldig, geen slachtoffer)

Manous terug naar de wereld boven, op de verhoging: scene "ik heb alles, ik wil je zoveel geven".

Terug naar hun eigen wereld krijgen mensen medelijden, weer in de plooi etc. Treedt de ongelijkheid/discriminatie weer op.

Frank verandert van kleur afhankelijk van de mensen, van wat ze van hem nodig hebben.

Dansen op de verhoging

Muziek: De dood en het meisje, later Requiem van Mozart

Annet en Manoushka

Alle vier in wit geklede mensen, ze kijken naar Frank beneden, praten onderling zacht.

Annet en Manoushka dragen de kist

Annet loopt/danst over de verhoging, zo ook het bos in, langs Frank en weer verdwijnen.

Scènes Jaap-speech en Manous bij Frank tegelijkertijd, maar beide scènes vragen afzonderlijk teveel aandacht.

Sessies bij Frank

Jaap bij Frank. Over het denken.

Frank gaat op een gegeven moment weg, Jaap blijft doorpraten. Gaat bijna huilen.

"Dat je dan jezelf de hele tijd moet afvragen, waarom allemaal? Ik ben ook wel jaloers op die mensen die gewoon maar een beetje aankutten. Mensen zitten denk ik zo in elkaar, denk ik, dat je niks van jezelf begrijpt maar dat je godverdomme wel de hele tijd moet vragen waarom dat allemaal zo is (Kijk je wel eens televisie? Dat is toch ook allemaal niet meer te volgen man, iedereen staat maar wat door elkaar heen te roepen)"

Frank comforts Jaap as a gorilla. Jaap wil dat niet, daar wordt het alleen maar erger van.

Voor het rode gordijn

Lezen van gedichten / aantekeningen van repetitie

Jaap de dichter onder een hoed: zware stem, niet opkijken naar publiek

Manous/Jaap de Fransen: vinden elkaar heel erg leuk, zijn eigenlijk niet echt geïnteresseerd in de tekst

Annet de dramaturge: tekst improviseren, vertelt vooral over zichzelf middels anekdotes die dan volgens haar wel iets met de voorstelling te maken hebben.

Thomas: als regisseur, als zichzelf, als acteur die vooral met zichzelf bezig is.

Manous en Frank dansen op de verhoging. Manous als engeltje, Frank als the animal.
Frank alleen als the animal, niet dansen op de muziek, maar al in zijn eigen wereld zijn.
Loopt/schommelt over de verhoging. Springt naar beneden en vindt een plekje in het bos.
Begin van de voorstelling na het rode gordijn?

Aantekeningen woensdag 15 oktober

Improvisatie

Speeches bij de kist

Annet: speech over Rembrandtplein > niet te depri, Nederlands.

Daarna naar Frank: over probleem rondom groepsprocessen. Daarna in slaap vallen.

Bij iedereen wordt de overgangen van de speech naar Frank uitgezocht.

Thomas staat achter op het toneel in slowmotion geweren uit te proberen.

Associatie met De Steppenwolf van Hesse. De hoofdpersoon komt in huis terecht (alleen voor gekken) waar hij op mensen mag schieten. Dat geeft vreemd genoeg een gevoel van opluchting, hij geniet ervan.

Thomas zit op de kist, Annet slaapt, Frank zit ergens. Toon van verhaal Thomas moet meer contrast krijgen met het voorgaande. Het moet misschien cynischer of narcistischer worden.

Op de verhoging achter doet Manous haar verhaal: "Ik heb alles!"

Annet loopt ondertussen achter haar langs: "Dat slaat helemaal nergens op daar (beneden)!"

Sessies bij Frank

Thomas bij Frank

Thomas: Ik heb moeite om me te uiten. Is ongemakkelijk.

Frank heel relaxt, lacht heel veel, masseert voeten.

Thomas raakt steeds meer buiten zichzelf, voelt zich niet serieus genomen, begint te schelden. Hij schreeuwt dat hij zich niet kan uiten en moeite heeft met gevoelens. Teksten worden door onmacht en agressie racistischer.

Frank is een spiegel voor Thomas (en ook voor de anderen)

Procedure/douche-scène (op verhoging)

Jaap en Thomas als agenten, Frank als de illegaal die zich uit moet kleden + controle.

De documentaire wordt nagespeeld, maar dat zie je niet. Het zou ook gewoon een improvisatie kunnen zijn.

Voor Frank een contrast zoeken met de man in het bos (zelfkant negro). Deze man is misschien op en top gentleman.

Drie korte scènetjes rondom deze scène, die door de rest heen gemixt kunnen worden:

1. Jaap en Thomas komen Frank halen (uit het bos, ze hebben hem nodig)
2. De procedure
3. Wegbrengen, als illegaal, terug naar het bos.

Agenten die in het bos zoeken naar illegalen, bos als onderwereld, illegalen in de onderwereld: ok. Frank'ssessies gaan ook over een spirituele onderwereld.

De onderwereld als een ritueel.

Ego's

In het wit gekleed, met geweren. Ditmaal is Frank ook mee, in het wit, met geweren (zo lijkt het alsof Frank is 'geïntegreerd' in een wereld waar iedereen het over zichzelf heeft en angstig is.

Gesprek in ego's ontaardt in ruzie (thema's vrijgevigheid <> zelf alles houden, een groot hart hebben)

Jongeren in het donker, verdwaald in het bos. Houden de moed erin en zeggen niet veel.

Aantekeningen donderdag 16 oktober

Voorlopige indeling van de voorstelling:

de dichter (Jaap)

De Dood (speeches en evt. samen bij de kist)

de fransen (Jaap en Manouschka)

De Ander (Franksessies)

de dramaturge / de regisseur (Annet / Thomas)

De Illegalen / De Procedure (douchen en 3 illegalen aan tafel)

dichter, fransen en dramaturge voor het rode gordijn. Na elk bedrijf gaat het gordijn dicht.

Speeches / De Dood

Olivier: Het praten bij de kist - en de onderwerpkeuze - komt voort uit een niet-anders-kunnen. De mensen praten over wat hen primair bezighoudt. Het is niet alleen lullig, het gaat ook over identiteit (en over Nederlands zijn).

Jaap: meer denktijd nemen > de tijd vergeten. Het verhaal op het eind plotseling afbreken.

Onderwerpen: desinteresse van de lokettiste / organisatie OV en de gewenning/verwendheid van de NL-er / aansluiting belabberd + hoe kom ik terug / strippenkaarten / onverschilligheid medewerkers OV.

Oplopen en afgaan op Strauss' Abendrot

Annet: wild binnenkomen, als punker of RAF-activiste. Verhaal in 2 delen. Eerste deel over Rembrandtplein gaat over teleurstelling in NL-ers. Tweede deel over de taalproblemen en contact gaat over intimiteit, en verloopt van klein en subtiel naar huilbui.

Oplopen en afgaan op Nick Cave / David Bowie(?)

Manous: meer de tijd vergeten (meer stilte) en verhaal inkorten: nieuwe laarzen / Utrecht / op weg naar de schouwburg / Hoog Catharijne / haast, rennen / vrouw voelen / rennen, klik-klak / pubers horen zeggen: jesus, die laarzen zijn echt leluk

Het commentaar op de laarzen klinkt ergens achter je, terloops. Zinloos psychologisch geweld. Ze is zelf ook een beetje een stom kutmeisje

Oplopen en afgaan op Schubert's De Dood en het Meisje.

Thomas: loopt op, naar kathedr, gaat op de kist zitten, terug naar kathedr, afgaan.

Dit alles gedurende 6 minuten David Bowie, 'My Death'. Het gaat om een dierbaar verlies. Hij praat tijdens de muziek maar wij horen dat niet. Ogen nu steeds gericht op de kist, misschien ook wel andere richtingen kiezen.

Door de songtekst lijkt de scène ook over zijn eigen dood te gaan.

Iedereen is zwaar onder de indruk.

Frank: You cannot send me back, bij de kist gezeten.

Frank huilend bij het kathedr: de illegaal die als enige wél compassie heeft voor de dood van Nederland. Na speech en kist teruglopen als kapitalist met sigaar?

Begrafenis

Gasten zijn familie van elkaar. Frank bedient, serveert de koffie.

Binnenkomen, huilen (muziek Koos Albers of Requiem), koffie, praten (hoe ben jij hier gekomen), party (even een sigaretje) en ruzie.

Doorloop van de scènes in afgesproken volgorde

Gesprek met Annelore

Er zijn drie spelniveaus > drie manieren van tijdsbeleving. Indeling woord - beeld - lichaam (resp. voor gordijn, onderwereld, verhoging).

Voor het rode gordijn is de publieke wereld, daar waar de mensen welbespraakt zijn

Wel of niet een uitweg bieden uit de onderwereld (in beeld)?

Kleding:

zwart bij een begrafenis > dagelijkse code

wit in het bos > theatrale code

tenniskleding > vrije tijd, luxe, kapitalisme, sport en gezondheid, koloniaal

Vragen: Hoe ga je om met het cliché rondom Frank in het bos (de donkere neger als de puur natuur, edele wilde etc.). Waar zit de angst van de witte mensen in het bos?

Aantekeningen vrijdag 17 oktober

Improvisatie

Franksessies

Frank: wild nature, underworld, dark side. Zwaar, traag, no hurry. Rust. Lichamelijk, maar zonder een seksuele bedoeling. Maakt bewegingen die verwijzen naar de procedure: door de knieën gaan, zijn been en ballen optillen.

Annet: over groepsprocessen.

Ontdekt langzaam het ritueel. Eerst praten, dan massage. Massage: lichaam wordt een homp vlees.

Frank 'speelt' met Annet. Als hij ziet dat ze niet wil spelen gaat hij weg en valt Annet in slaap.

Jaap: een cynisch en onzekere man. Verwijst naar de Ego's in het gras. Deze man is homoseksueel. De lichamelijke 'diensten' van Frank zijn nabij, maar deze man wil praten; hij heeft een mentaal probleem. Zijn probleem is dat hij teveel met zichzelf bezig is (als je naar jezelf kijkt, of als over jezelf nadenkt, is dat nou goed of niet?). Hij schrikt wanneer Frank zijn hand aanraakt. Na een tweede aanraking breekt hij open en wordt emotioneel. Ook hier: eerst praten, dan massage.

Manous: scène begint heel licht en speels, maar ze raakt geleidelijk opgewonden. Je ziet deze vrouw in het bos overwegen of ze verder zal gaan of niet. Na de afweging volgt de verkrachting. Frank reageert alleen, neemt geen initiatief. Af en toe gromt hij (van genot)

Er komt een heks gehuld in een rode deken voorbij.

Manous gaat af en op de verhoging de scène 'Ik vind het zo lullig / Ik heb alles'.

Thomas: De Vlaams Blok-achtige met de sarcastische opmerkingen: je kickt zeker op dat dierlijke, beetje de neger uithangen. Ook de ambtenarentaal uit de documentaire: heb je een plan, je hebt hier toch geen toekomst, dit kan toch niet zo.

Scène is nog te weinig gelaagd, er is geen wederzijds respect, je ziet direct waar het naar toe gaat. Je vraagt je af of deze man alleen naar het bos komt om een beetje te zieken.

(Eerdere versies hadden een verloop van maatschappelijke (LPF-achtige) kritiek naar persoonlijk probleem).

Aantekeningen maandag 20 oktober

Improvisatie

De Dood - Speech Annet

Opdracht: Niet te depri, niet te verdrietig. Je bent alleen dus je kunt zeggen wat je denkt.

Tekst in Duits. Wel Amsterdam noemen, maar niet Rembrandtplein

Krieg > verwijst naar Oorlogje

Eigenlijke probleem van deze vrouw is eenzaamheid en verlangen naar intimiteit

Verdriet om de kist en verdriet om jezelf. Op verhoging met leren jas, in het bos zonder jas

Verloop tekst:

Eerste deel

1991 aangekomen, Golfoorlog net voorbij

Naar huis gaan, voorbij een plein komen, feest. Bombestimmung. Total irre.

Ze vieren feest vanwege einde Golfoorlog, leuk.

Tweede weekend, weer feest.

Wat een bijzonder volk die Nederlanders, feest vieren vanwege einde van de oorlog.

Derde weekend, weer feest.

Ze vieren dus geen feest om de oorlog. Nee, nicht das Ende des Krieges.

Es war etwas anderes

Tweede deel

Ik begrijp sowieso niet zoveel van de Nederlanders

Pogingen de taal eigen te maken.

Grapjes maken om haar, terwijl ze echt haar best doet.

Het duurt tien jaar voordat je bij iemand in de huiskamer staat

Het 'hoi' zeggen, drie keer kussen bij begroeting, het is allemaal betekenisloos.

Ik zou iemand willen omhelzen wanneer ik blij ben diegene te zien, maar dan springen ze drie meter achteruit.

Huilen, met kistjes tegen het kathedr schoppen

Frank haalt de kaars weg.

(Frank verandert het aanzien van de kist telkens, maar de personages weten dat niet, Frank is tussentijds op het toneel. Na ca. 2 seconden na zijn verdwijnen een nieuwe opkomst in het bos. Personages lopen dus al wel over de verhoging)

De Dood / Speech Jaap

Opdracht: Deze man kan niet anders dan praten over wat hem primair bezighoudt.

Raak geïrriteerd vanwege zijn eigen verhaal. (Verder nog nader te bepalen)

Verloop tekst:

Weekend Bergen aan Zee. Trein naar Alkmaar.

Onwetendheid van lokettiste over busnummers en aansluitingen.

Bus naar Bergen.

Verschillen door de week, zaterdag en zondag

Buurtbus naar Bergen aan Zee.

Hoe kom ik terug.

Verschillende strippenkaarten.

Totale onverschilligheid van OV-personeel.

Maar goed, misschien is dit ook wel niet zo belangrijk, uiteindelijk (wel of niet deze relativering?)

Frank haalt de vlag weg. De bloemen blijven liggen.

De Dood / Speech Manoushka

Opdracht: Meisje dat niet goed weet wat ze met de dood aanmoet: veel stilte vooraf. Verloop van meisje dat vrouw wordt (en eventueel weer meisje). Heeft ook iets van het kutmeisje in zich.

Concrete plaats, Utrecht, noemen (het concrete contrasteert met het heilige beeld v/d kist).

Centrale onderwerp is de ontwikkeling van meisje naar vrouw. Een levensfase van groei en midden in het leven staan, die contrasteert met de dood; ontluikende seksualiteit. Scène heeft een andere energie dan de overige speeches. Meisje laat zich niet 'meevoeren' door de dood.

Alsof je tegen de badkamerspiegel praat.

Verbinding tussen speech en ontmoeting later met Frank (De Ander)

Opkomen met jasje, in het bos zonder jasje. Schoenen uit?

Verloop tekst:

Eerste deel

Ik heb nieuwe schoenen, laarzen

Witte laarzen, beschrijving

Ik voel me echt goed op die laarzen

Ik voel me echt vrouw

(fysiek de transformatie van meisje naar vrouw laten zien.)

Tweede deel

Ik was laatst in Utrecht, op weg naar de Schouwburg

Rennen haast, wankelen, maar ik voelde me heel goed.

Hoor ik opeens drie pubers zeggen: jezus die laarzen zijn echt leluk

(deze clou eventueel weg, niet het hoofdonderwerp)

Frank haalt de bloemen weg.

De Dood / Thomas

Opdracht: De hele scène verloopt gedurende 'My Death' van David Bowie

Niet te dood, wel openheid: confrontatie aangaan met de dood (die confrontatie heeft ook iets troostends). De scène gaat ook over de confrontatie met de eigen dood. Een jonge jongen die door deze confrontatie ouder wordt.

Concentratie op de situatie is belangrijk. Balans houden tussen pijn en openheid.

Verloop scène

Thomas loopt op met een verkrampde houding, pijn.
Naar het kathedr. Wat meer ontspanning
Naar de kist, 1 meter afstand. Nog wat meer ontspanning.
Gaan zitten op het voeteneind van de kist.
Kijken naar de kist.
Voor zich uit kijken. (Verwerking/acceptatie)
Opstaan.
Al dan niet via kathedr afgaan (met pijn of reliev?)

De Ander - Frank

Opdracht: Frank is een mix van de zwerver / zelfkant figuur en een dier. Is daarmee aantrekkelijk en bedreigend/gevaarlijk tegelijkertijd.
Weet instinctief wat andere mensen nodig hebben.
Is een spiegel voor de mensen die bij hem komen.
Leeft in een ander tijdsbesef.
Heeft geen haast, heeft alle tijd van de wereld.
Rust.
Denkt niet teveel na, volgt een dieren-logica: rust, lust, gevaar, angst etc.
Frank eet kauwgum, of mandarijntjes of pinda's.

De anderen komen vrijwillig naar het bos, maar wel uit eigenbelang.

De Ander - Annet & Frank

Opdracht: Annet komt voor een fysieke opknapbeurt. Praatje alsof je bij de kapper zit, niet een groot probleem (licht van toon). Mogelijk een verbinding tussen tekst bij de kist en probleem hier bij Frank. Tekst in Duits.
Er is vriendschap tussen Annet en Frank, Annet is hier vaker geweest.
Frank: concentratie op lichaam / Annet zit in eerste instantie heel erg in haar hoofd.
Transformation from mind to body.

Verloop

Annet komt binnen.
Frank wordt haar gewaar.
Frank komt in beweging: steeds laag bij de grond.
De eerste klant van de dag, Frank haalt redelijk voortvarend het kleedje tevoorschijn.
Het kleedje is helemaal voor Annet.
Annet schoenen uit, zitten, biedt koekje aan. Frank wil geen koekje. Annet eet zelf het koekje.
Annet biedt haar hand ter massage aan. Frank masseert arm (afstand houden)
Frank massage: grote concentratie op het lichaam
Annet verhaal over sleutels kwijt zijn, trappen op en neer, zichzelf buitensluiten
Massage gaat door naar rug.
Rugmassage beïnvloedt het spreken van Annet.
Frank neemt hier even pauze.

Annet praat door (teken van niet echt waarderen van wat je krijgt, de vriendschap wordt nooit helemaal harmonisch)

Massage rechterarm. Frank wil spelen.

Annet wordt door massage steeds slaperiger. Ze reageert niet op Frank en valt in slaap.

Frank streelt haar haren.

Frank volgt de slaaphouding van Annet maar met open ogen.

De Ander - Jaap & Frank

Opdracht: Probleem van Jaap is zijn Ego. Hij denkt teveel na.

Jaap is homosexueel, reageert niet op lichamelijke Frank want heeft mentaal probleem (Nog verder in te vullen)

Verloop

Jaap vertelt: is het nu wel of niet goed om over jezelf na te denken.

Na een tijd pakt Frank zijn hand.

Jaap schrikt.

Even later pakt Frank weer zijn hand en begint massage.

Jaap wordt hier emotioneel van.

Hij praat jankend verder.

Jaap ligt in Franks schoot.

(nog aan te vullen)

De Ander - Manoushka & Frank

Opdracht: Scène gaat over omgaan met seksualiteit, liefde, de diepte ervan en de eenzaamheid. Manoushka is een vrouw (geen meisje), komt voor de eerste keer in het bos.

Haar doel is duidelijk (seks), lange tijd heeft ze respect voor Frank maar wanneer eenmaal de opwinding toeslaat is ze alleen met zichzelf bezig.

Verloop

Manous komt binnen.

Frank ruikt plezier/lust. Weet waar ze voor komt.

Komt enthousiast het kleedje uitleggen.

Beide nemen aan de randen van het kleedje plaats.

Vrij snel door naar intimiteit: Manous schoenen uit, trui uit, haar los.

Frank gaat op zijn rug liggen: bereidwillig

Manous kijkt: white woman looking at black beast.

Manous streelt Frank. Frank is voornamelijk passief, gereedschap (maar geen lijk). Liefdevol misbruik. Raakt opgewonden, trekt broek Frank uit, gaat bovenop Frank zitten.

Naar orgasme: mix van genot en pijn.

Daarna begint ze te huilen. Huilend kleedt ze Frank aan, daarna in foetushouding

Frank kijkt onbegrijpend: waarom huilt ze nou? Rommelt wat rond, brengt haar wat pinda's, gaat even bij haar liggen.

Manous wordt wakker, Frank zit tegen een boom.

Manous afstandelijk (morning-after-wat-heb-ik-gedaan).

Frank kijkt bedreigend (is nu voornamelijk de zwerver/clochard), (realiseert het misbruik)

Manous kleedt zich aan en gaat weg

De Ander - Thomas & Frank

Opdracht: scène gaat over agressie, Thomas die met eigen agressie geconfronteerd wordt. Scène moet meer zijn dan alleen maar een witte racist die lekker tekeer gaat. Frank moet een spiegel zijn waardoor Thomas met zijn agressie wordt geconfronteerd. Thomas is een Michiel Smit-type: ik mag zeggen wat ik denk, dus doe ik dat ook, hard en ongenueanceerd.

Verloop

Thomas komt binnen.

Frank is meteen alert: dit is gevaar (rivaliteit).

Frank legt kleedje uit, licht afwerende houding.

Thomas komt met mix van angst en uitdaging naar Frank toe (in die mix zit ook de kick).

Thomas gaat zitten en vervolgens liggen, steunend op ellebogen.

Thomas doet pesterig een dier na.

Frank keert hem zijn rug toe.

Frank gaat voeten masseren, benen heen en weer slingeren.

Thomas tekst: moeite om me te uiten, ik wil zeggen wat ik denk, doet iedereen, dus ik ook.

Energie van Thomas en massage van Frank versterken elkaar: steeds agressiever.

Massage van benen naar borst naar bovenarmen naar schouder en nek.

Thomas tekst: ik laat me niet intimideren, ik wil zelf intimideren

Frank stopt even met massage en begint daarna weer.

Moment van realisatie bij Thomas: dit laat ik niet gebeuren (ik laat me niet door een neger aanraken)

Thomas tekst: Blijf met je poten van me af. Losse scheldwoorden.

Thomas neemt afstand. Wordt geconfronteerd met zijn eigen agressie (hoe?).

Scheldpartij, dichtbij en veraf van Frank. Thomas huilend en boos tegelijkertijd.

Thomas tekst: Wat moet je nou, kankermongool? Wat wil je nou?

Frank laat het passief van zich afglijden (eventueel: lachen, huilen als een wolf, Thomas met één armgebaar omver werpen)

Thomas komt stil en traag met een geweer naar Frank en schiet hem dood.

(Thomas schiet zichzelf dood? Iemand doden is deels jezelf doden)

Annet, Thomas en Manoushka lopen naakt over de verhoging. (muziek Yann Tiersen)

Lichamen.

Mensen van vlees en bloed.

Engelen uit beroemde schilderijen.

Engelen in het paradijs.

Aantekeningen 22 - 24 oktober

Afspraken rond scènes De Ander zijn opgenomen in het script.
(scènes rond begrafenis nu niet uitgewerkt, kunnen evt. t.z.t. genoteerd worden in het script)
(tijdens speeches loopt de vorige spreker naakt of in ondergoed op de verhoging terug)

Improvisatie

Sessies bij Frank

Thomas & De Ander: Een man die niet met zijn eigen agressie kan omgaan.
Sneer naar 'zeggen wat je denkt'-moraal

Mensen vallen na de behandeling in slaap (eventueel gaan ze douchen).
Manouschka kijkt toe tijdens scène Thomas

Naakten op de verhoging achter

Associaties: klassieke schoonheid, Grieks, goden, erotiek, VIVA-je favoriete lichaamsdeel, porno

De hele voorstelling beschouwen als film/televisie.

Opmerkingen na 'doorloop'

Mensen komen via de verhoging in het bos en geven hun paspoort af. Verlies van identiteit.
Je geeft je paspoort af, om nooit meer terug te keren
Terugkeren maakt van het geheel iets vrijblijvends.

In het bos moeten de mensen van vlees en bloed zijn
In het bos zie je niet de eigen persoonlijke acties van mensen.
Gedrag wordt er bepaald door iets dat groter is dan henzelf.

Scènes rondom begrafenis: de verhalen zijn nu zo alledaags, dat het wringt.

Belangrijke vraag: wat doen die mensen in het bos?
Wat zoeken ze daar, hoe komen ze daar?

In het bos geldt een andere, langzame tijd. Dat verdraagt geen realistisch toneelspel.

Naakten op de verhoging: geen opsmuk, geen schijn - oprecht, eerlijk
(zijn eigenlijk geen personages, maar vooral gewoon mensen)

Voor het rode gordijn kun je personages vet neerzetten, daar kan de humor vandaan komen.

Aantekeningen maandag 27 oktober

Bespreking

Waarom komen deze mensen in het bos?

Ze komen omdat ze zielepijn hebben.

Ze komen er om er te blijven.

Gedicht 'In Nederland' van Slauerhoff: het beheersen en controleren is nog steeds actueel; in het bos leeft men wél heftig. Ontmoetingen met een brok natuur/authenticiteit.

Laten zien hóe mensen veranderen door de ontmoeting met de Ander.

Verloop:

Ontmoetingen Frank

Rampdekens, wachten, stilte (verdwaald zijn)

Fragmente uit illegalen, ego's, speeches

Kist met Nederland bovenlangs op de verhoging, in het bos gebracht door Frank

Einde choreografie naakte lichamen, serene lichamelijkeheid (licht einde, donker begin).

Repetitie

De Ander - Annet & Frank

Algemeen: Verhaal over Rembrandtplein. Tekst in Duits. Transformation from mind to body.

Tijdens de scène nog geluiden uit Nederland: snelweg, koeien

Tekst

Es war das Ende des Golfkrieges. 1991.

Ich war gerade nach Amsterdam gekommen. Ich wohnte in ein besetztes Haus.

Es war das erste Wochenende.

Ich fuhr nach Hause beim Platz. Mit dem Fahrrad.

Auf den Platz waren unglaublich viele Leuten.

Die standen da und haben Bier getrunken. Ganz viel Bier.

Die haben gelacht. Die haben sich gefreut. Und geschrien.

Es war eine Bombestimmung.

Ich dachte vielleicht habe ich etwas (gemist)

Festtag oder Nationale Feiertag.

Ich war ja neu.

Dan dachte ich, nein das ist kein Feiertag.

Die Leute feiern weil der Golfkrieg zu Ende ist.

Das nächste Wochenende fuhr ich wieder nach Hause, mit dem Fahrrad über dem Platz.

Es gab wieder viele Leute.

Sie haben gedrunken, gefreut, gelachen, geschrien.

Eine unglaublichen Stimmung auf der Platz

Die waren alle zusammen.

Feieren, sich freuen über das Ende des Krieges.

Gab mir ein total irres Gefühl das ich jetzt wohne in einem Land wo die Menschen teilhaben am Weltgeschehen

Das dritten Wochendende fuhr ich wieder mit dem Fahrrad uber dem Platz.
Wieder das gleiche Bild.
Menschen, lachen, freuen sich. Feststimmung.
Das wahr gahr nich wegen das Ende des Golfkrieges.
Das wahr etwas Anderes.
Ich habe an Anfang uberhaupt nich soviel verstanden.

Verloop

Annet op verhoging, geeft paspoort af aan Thomas (weet dat ze niet meer terugkomt)
Annet komt het bos binnen (kathedraal), blijft 'aan de rand' staan.
Frank wordt haar gewaar.
Frank komt in beweging: steeds laag bij de grond.
Annet loopt achter Frank langs naar boom in midden. Voelt de bomen. Door naar links.
Begin tekst.
Na eerste Wochenende: Jaap naar paspoortcontrole
Na tweede Wochende: zitten. Frank luistert, hand op knie (klaar om te helpen)
Halverwege derde Wochende: Frank pakt haar hand, als animal.
Fysiek contact beïnvloedt het praten.
Na 'das wahr etwas Anderes' Frank grove massage: arm zwaaien. Vrij wild. Bovenlichaam
Annet heen en weer bewegen.
Frank massage: grote concentratie op het lichaam
Rugmassage beïnvloedt het spreken van Annet.
Nog een beweging van Frank en Annet valt om.
Ze valt in slaap.
Frank leunt naar achteren, kijkt naar Annet. Rust.
Legt deken over Annet

De Ander - Jaap & Frank

Algemeen: Probleem van Jaap is zijn Ego. Hij denkt teveel na. De jongen met het wantrouwen. Heeft letterlijk last van zijn hoofd. Zwaar hoofd. Stuur met zijn hoofd.

Tekst

Ik eh..
Wat zeg je?
Ik eh vraag me af of over jezelf nadenken
Dus van buitenaf naar jezelf kijken
Als het ware
Ja, daar iets van vinden
Of dat nou
Is dat nou is dat nou
Goed of juist niet?
Begrijp je wat ik bedoel?
Dat je als het ware van buitenaf naar jezelf kijkt
Dat kan dus
Dat je naar jezelf kijkt
Dat je naar je eigen leven kijkt
Alsof je naar een film kijkt

Je eigen leven, wat je op dat moment doet
Zelfs wat je denkt
Dat je daar weer van buitenaf naar kijkt
En dat je daar een oordeel over hebt
Dat je ook weer denkt over wat je denkt
Ingewikkeld
Je weet dat je leeft
Weet dat je er bent
Alsof dat twee dingen zijn
Dat je niet gewoon maar kan zijn
Maar dat je ook nog bewust zijn hebt
En daarin jezelf
Ook je eigen subject
Snap je?
Of dat nou goed is
Of je daar nou iets
Want je hebt er namelijk helemaal niks aan
Maar ik vind ook dat mensen
Begrijp je wat ik bedoel?
Soms zou je wel eens willen dat het gewoon een keer ophield.
Soms zou je er gewoon wel eens een keer mee op willen houden
Met dat altijd iets ervan vinden
Begrijp je het nou?
Dat je over je eigen gedachten alweer iets moet vinden.
Je denkt iets en dan moet je daar ook weer een mening over hebben
Het houdt gewoon nooit op.
Altijd in een kringetje. Het gaat maar door.
Het wordt alleen maar erger en erger
Je kan toch niet ophouden
Je kunt toch niet ophouden met leven
Hoe doe je dat nou
Je kunt toch jezelf niet wegdenken
Je voelt toch dat je er bent

Waarom ga je nou weg?
Wat doe je nou?
Niet weggaan. Blijf nou zitten.
Ik wil niet dat je weggaat.
Ik wil dat je hier blijft.
Kom nou hier.
Lul.
Je gaat gewoon weg.
Je moet hier blijven. Ga maar weg.

Verloop

Jaap geeft op verhoging paspoort af aan Thomas
Frank loopt nu meer rechtop dan bij Annet. Legt kleedje klaar.
Jaap gespannen houding.
Jaap en Frank staan tegenover elkaar, aan beide zijden van het kleedje.
Manous naar paspoortcontrole.

Frank gaat als eerste zitten. Voelt aan zijn benen, ballen, hoofd.
Dan Jaap: liggen, op ellebogen steunen. Frank neemt Jaaps houding over (mirror)
Jaap begint tekst.
Manous in bos, in eigen wereld / ogen gericht op Frank
Na een tijd pakt Frank zijn hand. Als animal: wederom vrij wild.
Jaap schrikt. (Wil zelf verzekerd zijn benen over elkaar leggen maar dat lukt niet)
Even later pakt Frank weer zijn hand en begint liefdevolle massage.
Jaap wordt hier emotioneel van (tekst: "het houdt gewoon nooit op").
Hij praat jankend verder.
Annet wakker.
Frank dislikes het gehuil en gaat weg.
Frank gaat weg, Jaap blijft als een ellendig hoopje vlees achter: "waarom ga je nou weg?".
Frank legt deken over Jaap

De Ander - Manoushka & Frank

Algemeen: Scène gaat over identiteit, en omgaan met seksualiteit, liefde, de diepte ervan en eenzaamheid. Manoushka is een vrouw zonder identiteit, ze weet niet wie ze is.
Ook een probleem met haar eigen seksualiteit. Beetje verknijpt ik-heb-alles-type.

Tekst

Hoi. Hallo.
Ik heb nieuwe schoenen, laarzen
Witte laarzen, beschrijving
Ik voel me echt goed op die laarzen
Ik voel me echt vrouw
Ik was laatst in Utrecht, op weg naar de Schouwburg
Ik had haast, dus ik moest rennen.
Op die dunne, breekbare hakken
Ik hoorde het tikken van mijn hakken.
Dat tikken werd net het kloppen van mijn hart.
Ik moest best wel mijn evenwicht bewaren.
Maar ik voelde me heel goed.
Ik kwam drie pubers tegen, hoor ik ze zeggen: jesus die laarzen zijn echt leluk
(laatste zin herhalen, juiste accent zoeken)

Verloop

Manous in bos focus op Frank. Probeert Frank te verleiden.
Annet is wakker, Frank gaat haar wat pinda's geven.
Terug naar Manous, die nog steeds verleidelijk is.
Manous tegen boom, tekst.
Loopt naar Frank, likt zijn voet.
Frank gromt tevreden (?).

Verder: wel/geen verkrachting en wie doet wat?
Hoe functioneert Frank hier als mirror?
Frank moet in elk geval weinig doen; het probleem ligt bij Manous
Thomas komt binnen.
Manous: Lachen. Daarna begint ze te huilen.

Frank kijkt onbegrijpend: waarom huilt ze nou? Rommelt wat rond, trekt zich terug in het donker.

Manous valt in slaap.

Frank legt een deken over haar heen.

De Ander - Thomas & Frank

Algemeen: Scène gaat over agressie, Thomas die met eigen agressie geconfronteerd wordt. Frank is wederom mirror. Racisme in een vriendelijk jasje.

Michiel Smit-type: ik mag zeggen wat ik denk, dus doe ik dat ook, hard en ongenueanceerd. Bewaker/agent, maatjes met Frank, ze kennen elkaar.

Verloop

Thomas rookt een sigaret.

Pet af, geweer af, jas en blouse uit: afscheid van de wereld daarboven.

Stijf lichaam.

Frank zet pet op, geweer.

Ongelukje, geweer gaat af en raakt Thomas in de buik.

Thomas krijgt ook een deken van Frank.

In dekens gehuld, stilte.

Mensen zijn hun identiteit kwijt, weten niet meer wie ze zijn.

Gesprek gaat langzaam over in gesprek tussen illegalen.

Eventueel wordt Ganzenbord gespeeld.

Tekst

- Waar kom je vandaan?

- Stadskanaal. Weet je waar dat is?

- Nee.

- In het Noorden.... Het Noordoosten eigenlijk
(sigaretje bietsen)

- Ik kom uit Maarssen bij Utrecht.

- Ga je terug?

- Misschien

- Hij zegt tegen mij ga maar terug. Ik ga niet terug. Dan zegt-ie, dan brengen wij jou terug.

- Hij zegt tegen mij, je kan lastig doen

- Tegen mij zegt-ie, je kan moeilijk lopen doen, maar je gaat wel terug.

- Hij zei tegen mij, we brengen je naar de ambassade.

- Hij zei, we gaan jou presenteren.

- Hier is geen toekomst voor jou.

- Hij zei, tegen mij, ik heb een toekomst voor jou, maar hier is geen toekomst.

(koeiengeloei)

- Ik weet precies wie ik ben. Maar zei zeggen: we hebben daar vraagtekens bij.